

Progresivnost u oporezivanju dohotka od rada u odabranim zemljama EU - Hrvatska, Austrija, Mađarska, Poljska, Grčka

Onorato, Marin

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:309218>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Ovaj diplomski rad obranjen je dana _____ pred nastavničkim povjerenstvom u sastavu:

1. _____, predsjednik
2. _____, član
3. _____, član

Povjerenstvo je rad ocijenilo ocjenom _____ .

Potpisi članova povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Matematički odsjek

Marin Onorato

**PROGRESIVNOST U OPOREZIVANJU DOHOTKA OD RADA U
ODABRANIM ZEMLJAMA EU – HRVATSKA, AUSTRIJA,
MAĐARSKA, POLJSKA, GRČKA**

Diplomski rad

**Voditeljica rada:
Prof.dr. Katarina Ott**

Zagreb, RUJAN, 2015.

Sadržaj

Uvod	1
Metodologija	3
Prikaz po državama	9
Austrija	9
Grčka	21
Mađarska	29
Poljska	37
Hrvatska	46
Usporedni rezultati	55
Zaključak	61
Bibliografija	63
Sažetak	65
Životopis	67

Uvod

Ovaj rad bavi se pitanjem progresivnosti poreza na dohodak. Porez na dohodak jedan je od najvažnijih prihoda u mnogim državama pa kao takav odavno nije tema samo ekonomistima ili političarima već se njome bave i matematičari, socijalni znanstvenici, psiholozi i sl.

U zadnja dva desetljeća sustav poreza na dohodak u Hrvatskoj mijenjan je više puta u skladu s ekonomskim i političkim stanjem u državi. Sve se više važnosti pridaje upravo tom porezu jer sustav oporezivanja dohotka izravno utječe na ponudu rada koja je u Europi od zadnje krize postala goruća tema. Jedno od najvažnijih obilježja poreza na dohodak je njegova progresivnost, odnosno kako se porez odnosi prema dohodovnim nejednakostima. Progresivan porez na dohodak će smanjivati dohodovne razlike tj. osobe s višim dohocima plaćaju relativno više poreza, ali takav sustav može i demotivirati radnike.

Pitanje koje se nameće u ovakvoj analizi je koliko je porezno opterećenje u promatranim zemljama te kako se ono mijenja za različite razine dohotka i tipove obitelji. Vrlo je teško ocijeniti pravednost oporezivanja. Iz matematičko-ekonomskog kuta gledanja nećemo se toliko baviti pravednošću, već ćemo takav posao ostaviti znanstvenicima iz područja politike, sociologije i prava. Naš zadatak je predstaviti egzaktne pokazatelje svakog poreznog sustava za svaku državu zasebno te ih kroz usvojeni model usporediti.

Drugo pitanje koje je također veoma važno je gdje se u usporedbi s odabranim državama, s obzirom na cijenu rada i drugih poreznih pokazatelja, nalazi Hrvatska. Odgovorom na postavljeno pitanje moći ćemo provjeriti točnost informacije koja je vrlo često predstavljena u medijima a to je kako je hrvatski radnik „preskup“ za poslodavca.

Na svijetu trenutno postoji više od 200 država i niti jedna nema isti porezni sustav. Zbog toliko različitih sustava veoma je bitno usvojiti jedan model kroz koji se može usporediti porezni sustav te ocijeniti njegova važna obilježja.

OECD¹ već dugi niz godina nudi najpregledniji prikaz po članicama organizacije te jednostavan model koji se može primijeniti na sve druge države. U radu ćemo usporediti 4 članice OECD-a (Austriju, Poljsku, Grčku i Mađarsku) s Hrvatskom na način da ćemo prvo prikazati sustav po državi, prikazati njegove najvažnije značajke te na kraju usporediti progresivnosti i još neke najvažnije značajke sustava. U pregledu po zemljama bit će predstavljeni svi osnovni rezultati po državama dok će u zajedničkom dijelu biti prikazana usporedba odabranih pokazatelja.

U dijelu u kojem su uspoređeni pokazatelji prikazano je kako Hrvatska ne „odskake“ od članica OECD-a u smislu oporezivanja radnika. Ipak, potvrđena je pretpostavka kako je porezni klin veoma velik za iznadprosječne plaće što možda obeshrabruje poslodavce u povećanju plaća. Još jedan pomalo čudan rezultat je taj da Grčka oporezuje radnike slično kao Hrvatska, u nekim slučajevima i više. Zanimljiv rezultat je, također, kako sve države imaju veoma različite porezne sustave što je jedan od motiva za ovakve detaljne analize istih.

¹ Organisation for Economic Co – operation and Development

Poglavlje 1

Metodologija

Kako bi detaljnije mogli govoriti o metodologiji prvo trebamo definirati osnovne pojmove koji su od iznimne važnosti jer će se pojavljivati kroz cijeli rad. Za početak također treba reći kako nije lako dati prikladnu definiciju svih pojmova koja će se odnositi na sve države na svijetu.

Jedinice koje ćemo promatrati biti će osobe koje su u stalnom radnom odnosu i primaju samo dohodak za taj rad dok ćemo ostale dohotke zanemariti. U skladu s OECD-ovom terminologijom definirajmo prvo bruto plaću kao početnu stavku obračuna. Bitno je napomenuti kako se termin plaća ponekad koristi za tri različita iznosa.

Bruto 1 plaća (*gross wage*) je skup svih primitaka koje poslodavac isplaćuje ili daje u naravi radniku po osnovi radnog odnosa. Bruto 2 plaća ili ukupni trošak rada (*labour costs*) predstavlja ukupni trošak koji poslodavac mora izdvojiti kako bi radnik primio neto plaću dok je neto plaća (*net wage*) ukupni iznos primitaka koje radnik dobiva na svoj račun nakon odbitka svih poreza i doprinosa. Nakon plaće nastavljamo s definicijom doprinosa za socijalno osiguranje i definicijom poreza. Doprinosi za socijalno osiguranje su sredstva koja radnici i/ili poslodavci izdvajaju kako bi bili socijalno osigurani. U općenitom smislu doprinose dijelimo na doprinose iz plaće i doprinose na plaću. Doprinosi iz plaće su uključeni u bruto plaću, a doprinosi na plaću izdvajaju se naknadno. Iako u Hrvatskoj oba doprinosa obračunava poslodavac, doprinose iz plaća izdvaja radnik, dok doprinose na plaću izdvaja poslodavac.

Nakon doprinosa od velike je važnosti definirati poreze koji su glavni objekt ovog rada.

Porez na dohodak je iznos koji radnik izdvaja² iz bruto 1 plaće i kao takav je jedan od važnijih prihoda države. Svaka država na svijetu ima zasebno definiran porezni sustav te ćemo porez na dohodak definirati detaljnije po državama. U mnogim državama postoji još jedan porez vezan uz dohodak. Naziva se *porez na platnu listu (payroll tax)*, a plaća poslodavac nakon isplate bruto 1 plaće te ima obilježje doprinosa na plaću.

Definirajmo još porezne olakšice, poreznu osnovicu i novčane transfere. Porezne olakšice u terminologiji dohotka su svi iznosi koji se oduzimaju iz bruto plaće prije nego se obračunava porez na dohodak. Porezna osnovica je onaj iznos na koji se obračunava porez na dohodak. Novčani transferi su sva direktna novčana primanja osobe od strane države. U pojednostavljenim uvjetima to su doplatak za djecu i naknada za nezaposlenost.

Sada kada smo definirali osnovne pojmove vezane za dohodak, važno je definirati pokazatelje kojima ćemo uspoređivati porezne sustave u državama. Centralni pojmovi ovog rada su porezni klin te porezna progresivnost. Uz njih se prirodno veže i prosječna porezna stopa.

Definirajmo redom te pojmove. Porezni klin je omjer svih poreza i doprinosa umanjenih za novčane transfere i troška poslodavca.

Sve definicije možemo sažeti na slijedeći način:

Bruto 2 plaća = Bruto 1 plaća + doprinosi na plaću + porez na platnu listu

Neto plaća = Bruto 1 plaća – doprinosi iz plaće – porez na dohodak

Neto dohodak = Neto plaća + novčani transferi

² U radu nećemo raditi razliku ukoliko radnik prima bruto plaću pa sam izdvaja porez na dohodak ili mu je porez obračunat prije isplate plaće

Porezno opterećenje

$$\begin{aligned} &= \text{doprinosi na plaću} + \text{doprinosi iz plaće} + \text{porez na platnu listu} \\ &+ \text{porez na dohodak} - \text{novčani transferi} \end{aligned}$$

Definicija 1.1 (Porezni klin)

$$\text{Porezni klin} = \frac{\text{Porezi} + \text{Doprinosi} - \text{Novčani transferi}}{\text{Trošak poslodavca}} = 1 - \frac{\text{Neto plaća}}{\text{Trošak poslodavca}} \quad (1)$$

Porezni klin mjeri odnos (razliku) između neto dohotka i troška poslodavca, odnosno koliki postotak od ukupnog troška poslodavac i posloprimac moraju uplatiti državi, umanjeno za novčane transfere, kako bi radnik dobio neto dohodak.

Porezna progresivnost je obilježje poreznog sustava koje nam sugerira kako porezni sustav reagira na povećanje dohotka. Međutim i ovdje postoje mnoge nesuglasice u modernoj terminologiji. U ovom radu ću odabrati onu koju smo definirali na predmetu Javne financije i takva definicija dolazi iz članka [6]

Definicija 1.2 (Porezna progresivnost)

Neka je x bruto dohodak, $t(x)$ funkcija koja opisuje distribuciju poreza gdje porez podrazumijeva i doprinose iz plaće te neka je $t(x)^a = \frac{t(x)}{x}$ prosječna porezna stopa,

$t(x)^m = \frac{dt(x)}{dx}$ granična stopa poreza.

$$\text{Tada je porezna progresivnost u točki } x \text{ u oznaci } P^L(x) = \frac{t^m(x)}{t^a(x)} \quad (2)$$

Kod poreznih sustava izrazito je bitno definirati je li sustav regresivan, proporcionalan ili progresivan.

Progresivni porezni sustav je onaj u kojemu se povećanjem bruto plaće povećava i prosječna porezna stopa.

$$\begin{aligned} \frac{t(x)}{x} \text{ rastuća} &\Rightarrow \left(\frac{t(x)}{x}\right)' > 0 \\ \left(\frac{t(x)}{x}\right)' &= \frac{1}{x^2}(t'(x)x - t(x)) = \frac{1}{x}\left(t'(x) - \frac{t(x)}{x}\right) > 0 \\ \frac{xt'(x)}{t(x)} - 1 &> 0 \end{aligned} \quad (3)$$

$$\begin{aligned} \frac{xt'(x)}{t(x)} &> 1 \\ \Rightarrow P^L(x) &> 1, \end{aligned}$$

gdje predzadnji redak slijedi zbog nenegativnosti bruto plaće.

U smislu (3), reći ćemo da je porez progresivan u točki x ako je $P^L(x) > 1$.

U analizama progresivnosti koristi se i rezidualna progresivnost koja je opisana sa sljedećom formulom:

$$P^R(x) = \varepsilon(y(x), x) = \frac{dy(x)/dx}{y(x)/x} = \frac{1-t^m(x)}{1-t^a(x)} \quad (4)$$

Problem u definiciji porezne progresivnosti je definirati derivabilnu funkciju koja bi opisivala prosječnu stopu poreza. U skladu s tim problemom graničnu stopu poreza računamo po točkama na nekoj mreži dohodaka.

U samoj definiciji dana je i definicija prosječne porezne stope. Kod definiranja prosječne porezne stope valja biti oprezan zbog toga što su u OECD-ovom modelu u $t(x)$ uračunati i

doprinosi iz plaće pa je takva definicija u koliziji sa samim nazivom. Međutim u radu će takva definicija biti korištena zbog jednostavnosti, a kasnije ćemo pokazati i kako je takva stopa veoma bitna zbog odnosa radnika i poslodavca. Još jedna važna mjera je omjer plaćenog poreza na dohodak i bruto 1 plaće.

Nakon što smo objasnili osnovne pojmove za razumijevanje analize još je potrebno objasniti tipove obitelji u analizi. Zbog usklađenosti sa zemljama OECD–a obitelji su :

- (1) Samac s $2/3$ prosječne plaće³ i 0 djece,
- (2) Samac s 1 prosječnom plaćom i 0 djece,
- (3) Samac s $5/3$ plaće i 0 djece,
- (4) Samac s $2/3$ plaće i 2 djece,
- (5) Par u kojem jedan supružnik prima 1 prosječnu plaću, drugi je nezaposlen i imaju 2 djece,
- (6) Par u kojem jedan supružnik prima 1 prosječnu plaću, drugi $1/3$ plaće i imaju 2 djece,
- (7) Par u kojem jedan supružnik prima 1 prosječnu plaću, drugi $2/3$ plaće i imaju 2 djece,
- (8) Par u kojem jedan supružnik prima 1 prosječnu plaću, drugi $1/3$ plaće i imaju 0 djece.

Sada smo definirali sve potrebno kako bi mogli krenuti u analizu sustava po državama. Za svaku državu ćemo prvo definirati sve posebnosti te nakon toga pokazati kako se sustav odnosi prema tipovima obitelji. Na kraju ćemo izračunati najvažnije pokazatelje koje ćemo uspoređivati među državama. Svi će izračuni biti na godišnjoj bazi zbog usklađenosti s OECD–om i pravilom mnogih država koje porez obračunavaju godišnje. Važno je napomenuti kako su svi podaci analizirani na temelju podataka iz 2013. i poreznih zakona koji su tada bili na snazi.

³ Prosječna plaća se promatra u državi u kojoj osoba radi i temelji se na [7]

Recimo još samo kako će svi podaci biti opisani za svaku osobu posebno, osim u slučajevima kada je nemoguće odvojiti osobe u zajednici za pojedinu stavku u obračunu, ali takvi će slučajevi biti posebno naglašeni.

Poglavlje 2

Pregled po državama

(1) AUSTRIJA

U Austriji je euro valuta plaćanja pa će tako svi iznosi biti izraženi u eurima. Prosječna godišnja bruto 1 plaća u Austriji iznosi 41.693 €. Bitno je odmah napomenuti kako se u prosječnu bruto plaću računa 14 mjesečnih plaća zbog prakse da poslodavci isplaćuju božićnicu i naknadu za odmor u iznosima prosječnih mjesečnih plaća. Dakle možemo prosječnu plaću podijeliti na $\frac{12}{14}$ koje se odnose na bruto plaću te $\frac{2}{14}$ koje se odnose na božićnicu i naknadu za odmor.

Doprinosi za socijalno osiguranje

U Austriji moramo posebno promotriti doprinose vezane za plaću, a posebno doprinose za dodatne naknade. Svi dijelovi doprinosa iz plaće nalaze se u sljedećoj tablici.

Tablica 1. Stope doprinosa

Naziv doprinosa	Doprinos iz plaće (u % bruto plaće)	Stopa na plaću ⁴ (u % bruto plaće)
Zdravstveno osiguranje	3,95	3,70
Osiguranje za nezaposlenost	Vidjeti ⁵	3,00
Mirovinsko osiguranje	10,25	12,55
Osiguranje od nesreće	-	1,40
Doprinos za komoru rada	0,50	-
Doprinos za zgradu	0,50 ⁶	0,50
Osiguranje od bankrota	-	0,55

Izvor: izračun autora, na temelju [7]

Iako u ovom radu neće biti od velike važnosti, možemo reći kako je najveći iznos na koji se moraju platiti doprinosi jednak $12 \times 4.400\text{€}$ za dohodak te 8.800€ za dodatke.

Zbrajanjem postotaka iz tablice 1. dolazimo do podatka kako doprinosi iz plaće ovise o mjesečnoj bruto plaći te iznose između 15,2% i 18,2% bruto dohotka.

Doprinosi na božićnicu i naknadu za odmor iznose između 14,2% i 17,2% bruto dohotka.

Doprinosi na plaću iznose 21,7% bruto dohotka.

⁴ Stopa doprinosa koji se plaća iznad bruto plaće

⁵ Osiguranje od nezaposlenosti ovisi o mjesečnim primanjima pa je tako 0% za mjesečnu bruto plaću manju od 1219 €, 1% do 1330 €, 2% do 1497 € i 3% za sve bruto plaće veće od 1497 €

⁶ Doprinos za komoru rada te doprinos za zgradu ne plaćaju se u slučaju dodataka kao što su bonus i naknada za odmor

Porezne olakšice

U uvodnom opisu modela spomenute su porezne olakšice, odnosno iznosi koji se izuzimaju iz bruto plaće prije oporezivanja tj. smanjuju poreznu osnovicu. U Austriji su to:

- (1) Socijalni doprinosi iz plaće te socijalni doprinosi vezani za božićnicu i naknadu za odmor u potpunosti se priznaju kao porezna olakšica.
- (2) Fiksni iznos od 132 € priznaje se kao porezna olakšica vezana uz posao.
- (3) Osnovna godišnja porezna olakšica od 60 €
- (4) Porezna olakšica za djecu iznosi 220 € po djetetu ukoliko se priznaje za samo jednog supružnika ili 132 € za svako dijete ukoliko poreznu olakšicu koriste oba roditelja.
- (5) Fiksna olakšica od 620 € na oporezivanje božićnice i naknade za odmor

Porez na dohodak

U tablici 2 dani su razredi poreza na dohodak

Tablica 2. Porezne stope

Porezni razred (u €)	Porezna stopa (%)
[0,11.000]	0
(11.000, 25.000]	36,5
(25.000, 60.000]	43,21
(60.000, +∞)	50

Izvor: [4]

Dakle, porezna stopa primjenjuje se na sljedeći način.

Neka je x oporezivi dohodak. Ako je $x \leq 11.000$ tada je porez jednak 0. Ako je $x > 11.000$ tada stopom od 36,5 % oporezuje samo dio x koji je veći od 11.000 i manji od 25.000. Takav koncept jednak je za svaki razred, dakle dijelovi osnovice množe se odgovarajućim stopama, a zatim se umnošci zbrajaju te se konačno dobiva iznos poreza. Nakon toga se od iznosa poreza oduzima umanjenje poreza (porezni kredit).

Porez na dohodak vezan uz božićnicu i naknadu za odmor

Ukoliko je zbroj božićnice i naknade za odmor manji od 2100 €, tada je porez jednak 0 dok je porezna stopa 6% za iznos veći od 2.100 €.

Porezni kredit – porezno umanjenje

Porezni kredit (engl. *tax credit*) je skup iznosa koji se izdvajaju iz ukupnog poreza na dohodak. Termin se u Hrvatskoj rijetko koristi jer do sada nije postojao takav koncept.

U državama diljem svijeta postoji nekoliko vrsta poreznih kredita, a mi ćemo predstaviti one koji se primjenjuju u danoj državi. U većini slučajeva porezni krediti mogu biti jednaki porezu, međutim porezni kredit može biti i veći od poreza te je tada konačni porez negativan. U Austriji porezni kredit može biti najviše 110 € veći od poreza na dohodak.

U Austriji postoji tri vrste poreznih kredita:

(1) Osnovni porezni kredit za zaposlenika koji iznosi 54€,

- (2) Porezni kredit vezan za prijevoz i iznosi 291€, međutim postoje i veći krediti koji su vezani za udaljenost radnog mjesta i mjesta stanovanja no mi takve slučajeve nećemo promatrati,
- (3) Porezni kredit koji prima glava obitelji ili samohrani roditelj i to 494€ za prvo dijete, 175€ za drugo i 220€ za svako sljedeće.

Porez na platnu listu

U Austriji se porez na platnu listu izdvaja u slučaju da bruto dohodak radnika prelazi 1.095€ i dijeli se u dvije stavke:

- (1) Doprinos za izjednačavanje obiteljskih mogućnosti – 4,5%
- (2) Porez za zajednicu – 3%

Dakle, ukupni porez na plaću iznosi 7,5% bruto dohotka.

Novčani transferi

Novčani transferi su iznosi koje osobe primaju od države, a ne od poslodavca. Neovisno o tome, prema OECD–ovom modelu takve se naknade uračunavaju u neto dohodak pa ćemo isto napraviti u ovom radu.

U Austriji je predviđen doplatk za djecu koji ovisi o broju djece i njihovoj dobi. U radu uzimamo da djeca imaju između 10 i 15 godina. Fiksna naknada za dvoje djece iznosi 4.897€.

Sada kada su opisane sve stavke obračuna pojedinačno možemo predstaviti tablicu koja će pokazati koliko one iznose u ovisnosti o veličini bruto plaće.

Tablica 3. Sve stavke plaće po postotku prosječne plaće i broju djece - samci

Tip obitelji		SAMAC	SAMAC	SAMAC	SAMAC
Postotak prosječne plaće (%)		66,67	100	167	67
BRUTO PLAĆA		27.795	41.693	69.488	27.795
BROJ DJECE		0	0	0	2
12 plaća		23.825	35.737	59.561	23.825
Božićnica i regres		3.971	5.956	9.927	3.971
OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE					
Za 12 plaća	18,2%	4.336	6.504	9.610	4.336
Za dodatke	17,2%	683	1.024	1.514	683
DOPRINOSI IZ PLAĆE UKUPNO		5.019	7.529	11.123	5.019
STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE					
Osnovna olakšica		60	60	60	60
Olakšica za djecu		0	0	0	440
Olakšica vezana za posao		132	132	132	132
Doprinosi		5.019	75.29	11.123	5.019
Ostalo (porezna olakšica za dodatak)		620	620	620	620
POREZNA OSNOVICA					
Plaće		19.296	29.041	49.760	18.856
Dodatka		2.668	4.312	7.793	2.668
POREZNA OSNOVICA UKUPNO		21.964	33.352	57.553	21.524
POREZ					
Na dohodak		3.028	6.856	15.810	2.868
Na dodatke (0% za bruto dodatak <2.100 odnosno 6%)		160	259	468	160
POREZ UKUPNO		3.188	7.115	16.277	3.028
POREZNO UMANJENJE					
Glava obitelji		0	0	0	669
Ostalo		345	345	345	345
UKUPNO		345	345	345	1.014
UKUPNO PLAĆENI POREZ					
		2.843	6770	15.932	2.014
NOVČANI TRANSFERI					
Glava obitelji		0	0	0	0
Za dvoje djece		0	0	0	4.897
NOVČANI TRANSFERI UKUPNO		0	0	0	4.897
NETO PLAĆA					
		19.933	27.395	42.433	25.659

DOPRINOSI I POREZ NA PLAĆU						
DOPRINOSI NA PLAĆU	21,7%		6.012	9.018	13.562	6.012
POREZ NA PLAĆU (<i>payroll tax</i>)	7,5%		2.085	3.127	5.212	2.085
UKUPNO			8.096	12.145	18.774	8.096

TROŠAK PLAĆE			35.892	53.838	88.262	35.892
--------------	--	--	--------	--------	--------	--------

Izvor: autor na temelju [7]

Tablica 4. Sve stavke plaće po postotku prosječne plaće i broju djece - parovi

Tip obitelji	Parovi		Parovi		Parovi		Parovi	
	0	100	100	33	100	67	100	33
Postotak prosječne plaće (%)								
BROJ DJECE	2		2		2		0	
BRUTO PLAĆA	0	41.693	41.693	13.898	41.693	27.795	41.693	13.898
BRUTO PLAĆA PAR		41.693		55.591		69.488		55.591

12 plaća	0	35.737	35.737	11.912	35.737	23.825	35.737	11.912
Božićnica i regres	0	5.956	5.956	1.985	5.956	3.971	5.956	1.985

OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE								
Za 12 plaća	0	6.504	6.504	1.811	6.504	4.336	6.504	1.811
Za dodatke	0	1.024	1.024	282	1.024	683	1.024	282
DOPRINOSI UKUPNO	0	7.529	7.529	2.093	7.529	5.019	7.529	2.093
PAR UKUPNO		7.529		9.621		12.548		9.621

STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE								
Osnovna olakšica	0	60	60	60	60	60	60	60
Olakšica za djecu	0	440	440	0	264	264	0	0
Olakšica vezana za posao	0	132	132	132	132	132	132	132
Doprinosi	0	7.529	7.529	2.093	7.529	5.019	7.529	2.093
Ostalo (porezna olakšica za dodatak)	0	620	620	620	620	620	620	620

POREZNA OSNOVICA								
Plaće	0	28.601	28.601	9.910	28.777	19.032	29.041	9.910
Dodatka	0	4.312	4.312	1.083	4.312	2.668	4.312	1.083
UKUPNO	0	32.912	32.912	10.993	33.088	21.700	33.352	10.993
PAR UKUPNO		32.912		43.906		54.789		44.346

POREZ								
Porez na dohodak	0	6.666	6.666	0	6.742	2.932	6.856	0
Porez na dodatke (0% za bruto dodatak <2100 odnosno 6%)	0	259	259	0	259	160	259	0
POREZ UKUPNO	0	6.925	6.925	0	7.001	3.092	7.115	0
PAR UKUPNO		6.925		6.925		10.093		7.115

POREZNO UMANJENJE								
Glava obitelji	0	669	0	0	0	0	0	0
Ostalo	0	345	345	345	345	345	345	345
UKUPNO	0	1.014	345	345	345	345	345	345
PAR UKUPNO		1.014		690		690		690

UKUPNO PLAĆENI POREZ	0	5.911	6.580	-110	6.656	2.747	6.770	-110
UKUPNO PLAĆENI POREZ PAR		5.911		6.470		9.403		6.660

NOVČANI TRANSFERI								
Glava obitelji	0	0	0	0	0	0	0	0
Za dvoje djece	0	4.897	4.897	0	4.897	0	0	0
NOVČANI TRANSFERI UKUPNO	0	4.897	4.897	0	4.897	0	0	0

NETO PLAĆA	0	33.150	32.481	11.915	32.405	20.029	27.395	11.915
NETO PLAĆA PAR		33.150		44.397		52.435		39.310

DOPRINOSI I POREZ NA PLAĆU								
DOPRINOSI NA PLAĆU	0	9.018	9.018	3.006	9.018	6.012	9.018	3.006
POREZ NA PLAĆU (payroll tax)	0	3.127	3.127	1.042	3.127	2.085	3.127	1.042
UKUPNO	0	12.145	12.145	4.048	12.145	8.096	12.145	4.048
PAROVI UKUPNO		12.145		16.193		20.241		16.193

TROŠAK PLAĆE	0	53.838	53.838	17.946	53.838	35.892	53.838	17.946
BRUTO 2 ZAJEDNO		53.838		71.783		89.729		71.783

Izvor: izračun autora na temelju [7]

Nakon što smo predstavili detaljno stavke u plaćama radnika možemo pogledati glavne pokazatelje kako bi mogli komentirati progresivnost.

Tablica 5. Osnovni pokazatelji

	Samci				Parovi			
% bruto plaće	67	100	167	67	100, 0	100, 33	100, 67	100, 33
Broj djece	0	0	0	2	2	2	2	0
POKAZATELJ (%)								
Prosječna stopa poreza	28,29	34,29	38,94	7,68	20,49	20,14	24,54	29,29
Omjer poreza na dohodak i bruto plaće	10,23	16,24	22,93	7,24	14,18	11,64	13,53	11,98
Omjer doprinosa iz plaće i bruto plaće	18,06	18,06	16,01	18,06	18,06	17,31	18,06	17,31
Porezni klin	44,46	49,12	51,92	28,51	38,42	38,15	41,56	45,24

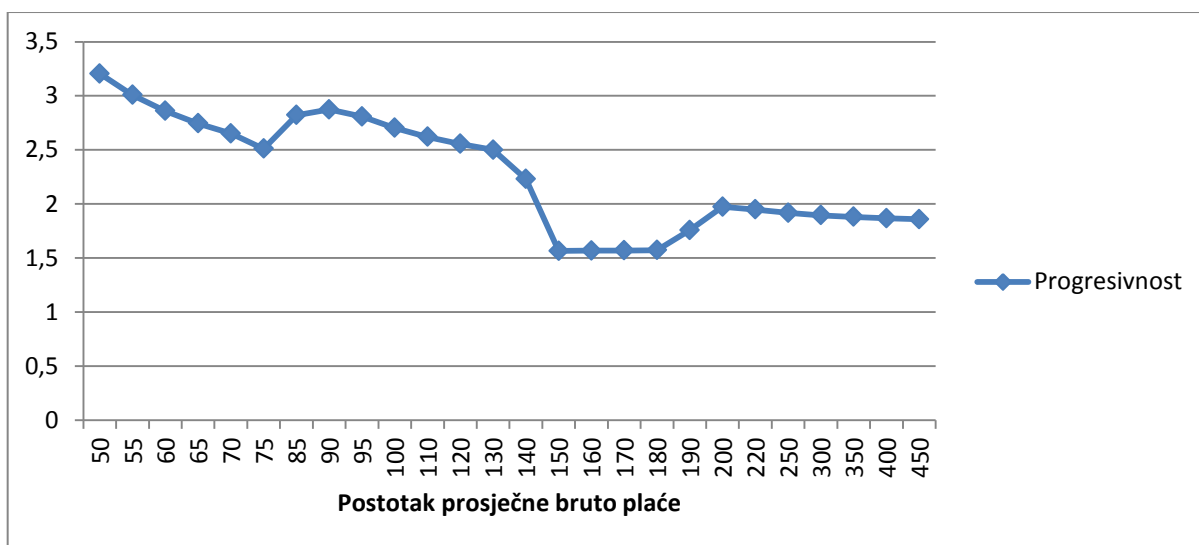
Izvor: Izračun autora na temelju podataka iz tablica 3. i 4.

Svaki od pokazatelja nudi dodatnu informaciju. Prosječna stopa poreza i porez na dohodak rastu kako bruto dohodak raste što nam govori kako je porez progresivan. Za slučaj usporedbe uvijek razmatramo samo jednake subjekte, dakle samce bez djece, odnosno parove sa dvoje djece. Doprinosi su proporcionalni, osim kod većih plaća kada postaju regresivni. Porezni klin ukazuje koliko troškova poslodavca „završava“ u državnoj blagajni. Iz tablice 5. također možemo primijetiti kako je porezni klin kod samohranog roditelja za 35% manji od samca bez djece (oboje primaju 67% prosječne bruto 1 plaće). Ovakvim kratkim pregledom možemo zaključiti kako je porez progresivan, odnosno smanjuje nejednakosti u društvu.

Sada možemo generirati niz samaca bez djece s bruto dohotkom od 50 do 500% prosječnog bruto dohotka. Također ćemo generirati niz tipova obitelji s 2 djece i bruto dohotkom od 100 do 300% za jednog i 0 do 200% za drugog supružnika. Za takve tipove obitelji ćemo promotriti grafove s glavnim pokazateljima.

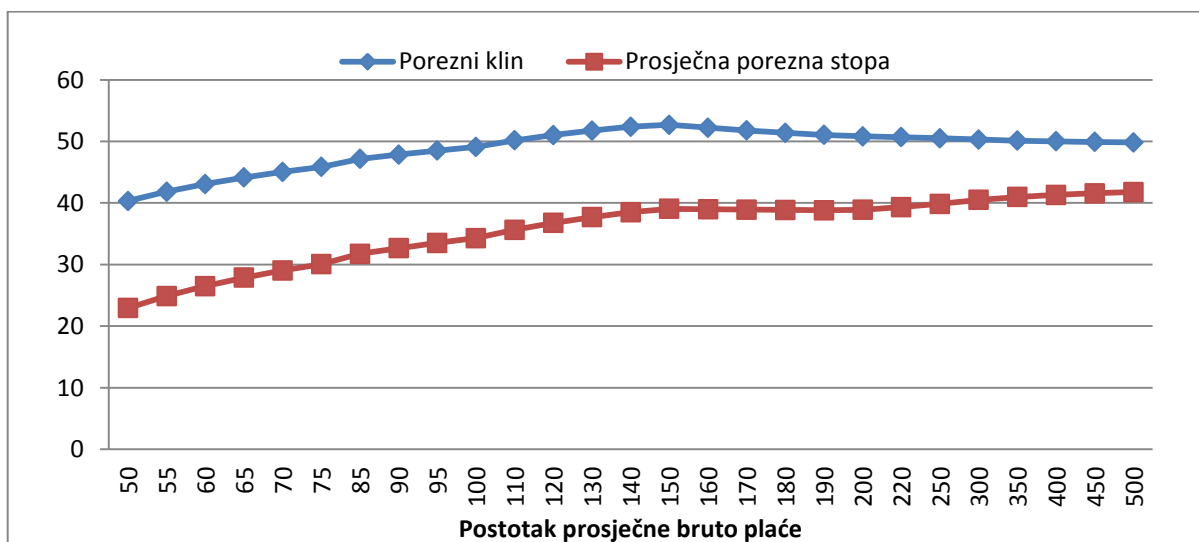
Graf 1. prikazuje da je funkcija porezne progresivnosti (definirana formulom (2) u poglavlju Metodologija) iznad 1 na cijeloj domeni što je i argument za progresivnost poreza.

Graf 1. Porezna progresivnost u točki za samce

Izvor: autor na temelju tablica 3. i 4.

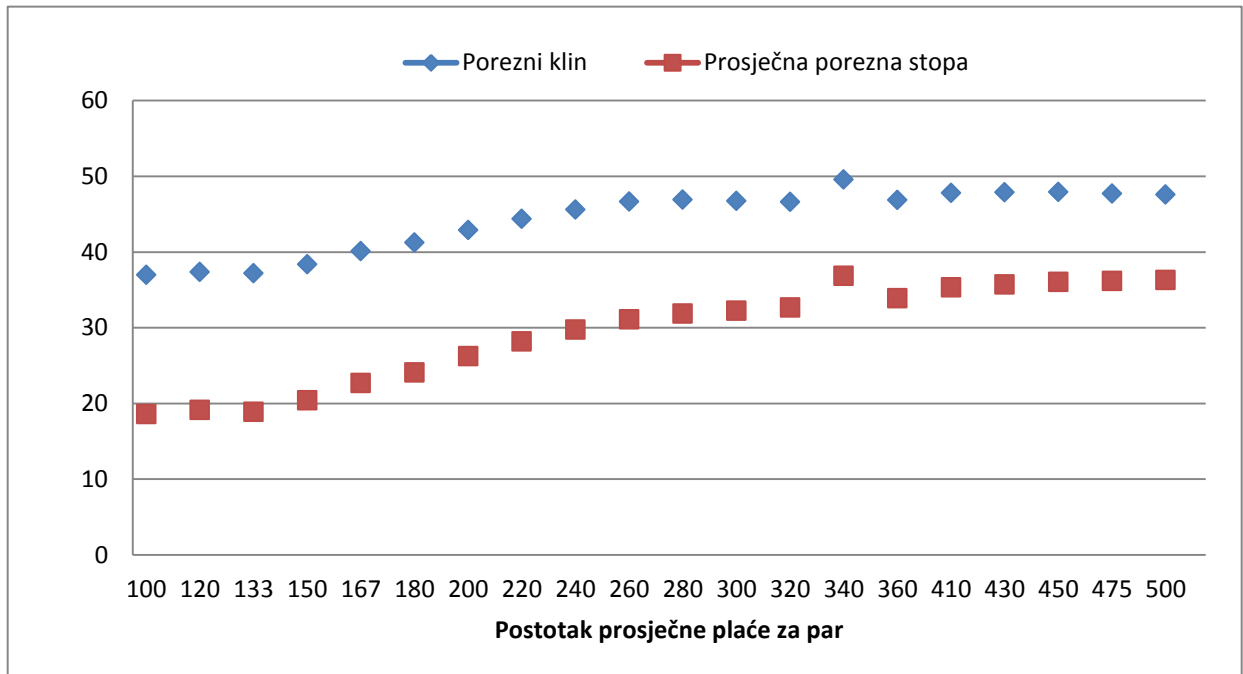
Graf 2. Prosječna stopa poreza i porezni klin za samce bez djece (u %)

Izvor: autor

Graf 2. lijepo prikazuje strogi rast prosječne stope poreza te distribuciju poreznog klina. Nakon 160% prosječne bruto 1 plaće porezni klin pada jer se primjenjuje granica za doprinose te završava na 50% troškova poslodavca.

Graf 3. Porezni klin i prosječna porezna stopa za parove s dvoje djece (u %)

Izvor: autor

Najveći je porezni klin kod 340% bruto plaće jer se nakon toga iznosa doprinosi ne obračunavaju. Također, porezni klin i omjer plaćenog poreza se smanjuje u rasponu od 100 do 167% zajedničke bruto plaće jer smo u modelu pretpostavili sljedeću distribuciju plaće za te parove.

Tablica 6. Posebni slučajevi

	Osoba 1	Osoba 2	Osoba1	Osoba 2	Osoba 1	Osoba 2	Osoba 1	Osoba 2
Postotak prosječne bruto plaće	100	0	100	20	100	33	100	50
Ukupno	100		120		133		150	

Izvor: autor

Kako se na male bruto plaće ne obračunava porez, tada se porastom bruto plaće osobe 2, bruto plaća povećava, a plaćeni porez ostaje isti. Za takve plaće možemo reći kako je porez regresivan, no za sve ostale djeluje progresivno.

(2) GRČKA

U skladu sa situacijom u kojoj se Grčka nalazi biti će zanimljivo analizirati grčki porezni sustav i usporediti ga sa Hrvatskom. Idemo istim putem kao i kod Austrije.

Prosječna bruto plaća za 2013. u Grčkoj iznosi 20.604€.

Doprinosi za socijalno osiguranje

Tablica 7. Doprinosi za socijalno osiguranje

Naziv doprinosa	Doprinos iz plaće (% bruto plaće)	Doprinos na plaću (% bruto plaće)
Socijalno osiguranje (IKA) ⁷	9,22	18,43
Socijalno osiguranje (ETEAM)	3	3
Ostali fondovi za osiguranje	4,28	6,03
UKUPNO	16,50	27,46

Izvor: na temelju [7]

Najveća godišnja bruto plaća na koju se obračunavaju doprinosi za socijalno osiguranje iznosi 66.561,60€ te se nakon toga doprinosi ne obračunavaju. Taj detalj biti će nam bitan kada budemo generirali obitelji za crtanje grafova.

Porezne olakšice

Ne postoje porezne olakšice osim iznosa doprinosa za socijalno osiguranje bez doprinosa za solidarnost.

⁷ IKA i ETEAM su nazivi fondova koji upravljaju doprinosima za socijalno osiguranje

Porez na dohodak

Princip oporezivanja jednak je kao u Austriji samo što postoje tri porezna razreda i naravno drugačije granice.

Tablica 8. Porez na dohodak

Porezni razred (u €)	Porezna stopa (u %)
[0,25.000]	22
⟨25.000, 42.000]	32
⟨42.000, +∞)	42

Izvor: autor na temelju [7]

Postoji još jedan posebni porez koji je jedna vrsta doprinosa. Naziva se doprinos za solidarnost i obračunava se kao postotak od bruto plaće umanjene za ostale doprinose iz plaće i taj iznos se plaća zajedno s porezom na dohodak.

Tablica 9. Stope doprinosa za solidarnost

Bruto dohodak umanjen za doprinose (u €)	Doprinos za solidarnost (u %)
[0,12.000]	0
⟨12.000,20.000]	1
⟨20.000,50.000)	2
⟨50.000,100.000)	3
⟨100.000, +∞)	4

Izvor: na temelju [7]

Porezni krediti – porezno umanjenje

Postoji samo jedna vrsta poreznog kredita i računa se na sljedeći način: Neka je x bruto plaća. Ako je $x \leq 21.000\text{€}$, porezni kredit iznosi 2100€. Ako je $x > 21.000$ onda se za svakih 1.000€ porezni kredit od 2100€ smanjuje za 100€. Dakle ukoliko je bruto plaća 30.000€ tada porezni kredit iznosi 1.200€.

Porez na platnu listu

U Grčkoj se ne primjenjuje

Novčani transferi

U Grčkoj ne postoje klasični novčani transferi već jedna posebnost koju smo iz jednostavnih razloga svrstali u kategoriju novčanih transfera. Ukoliko osoba ima djecu tada je poslodavac dužan na standardnu bruto plaću dodati 5% za svako dijete te 10% za osobe u paru. Dakle, ako je osoba u zajednici i ima 2 djece tada će njegova bruto plaća biti veća za 20%.

Sada smo opisali sve stavke pa možemo prikazati kako izgleda primjena na 8 odabranih tipova obitelji.

Tablica 10. Sve stavke za samce po postotku prosječnog bruto dohotka - Grčka

Postotak prosječne bruto plaće ⁸		66,67	100	167	67
BRUTO PLAĆA		13.736	20.604	34.340	15.109
BROJ DJECE		0	0	0	2
OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE					
Obavezni doprinosi iz plaće	16,50%	2.266	3.399	5.666	2.493
STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE					
Doprinosi		2.266	3.399	5.666	2.493
POREZNA OSNOVICA					
Porezna osnovica dohotka		11.469	17.204	28.673	12.616
POREZ					
Porez na dohodak	22%	2.523	3.784	6.675	2.775
POREZNO KREDITIRANJE					
Osnovni porezni kredit		2.100	2.100	800	2.100
UKUPNO PLAĆENI POREZ		423	1.857	6.449	802
NETO PLAĆA		11.046	15.347	22.225	11.815
DOPRINOSI I POREZ NA PLAĆU					
DOPRINOSI NA PLAĆU	27,46%	3.772	5.658	9.430	4.149
TROŠAK PLAĆE		17.508	26.262	43.770	19.259

Izvor: autor na temelju [7]

⁸ U detaljima za Grčku je objašnjeno zašto osoba u 4. stupcu ima veću bruto plaću od osobe u 1. stupcu, a imaju isti postotak od prosječne plaće

Tablica 11. Sve stavke plaće za parove - Grčka

Postotak od prosječne bruto plaće	0	100	100	33	100	67	100	33
BROJ DJECE	2		2		2		0	
BRUTO PLAĆA	0	24.725	24.725	8.241,6	24.725	16.483	22.664	7.554,8
BRUTO PLAĆA PAR	24.725		32.966		41.208		30.219	

OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE								
Obavezni doprinosi iz plaće	0	4.080	4.080	1.360	4.080	2.720	3.740	1.247
PAR UKUPNO	4.080		5.440		6.799		4.986	

STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE								
Doprinosi	0	4.080	4.080	1.360	4.080	2.720	3.740	1.247
UKUPNO	4.080		5.440		6.800		4.987	

POREZNA OSNOVICA								
Porezna osnovica dohotka	0	20.645	20.645	6.882	20.645	13.763	18.925	6.308
PAR UKUPNO	20.645		27.527		34.409		25.233	

POREZ								
Porez na dohodak	0	4.541	4.541	1.514	4.541	3.028	4.163	1.387
PAR UKUPNO	4.541		6.055		7.569		5551	

POREZNO KREDITIRANJE								
Osnovni porezni kredit	2.100	1.800	1.800	2.100	1.800	2.100	2.000	2.100
PAR UKUPNO	3900		3.900		3.900		4.100	

UKUPNO PLAĆENI POREZ	0	3.155	3.155	0	3.155	1.066	2.353	0
UKUPNO PLAĆENI POREZ PAR	3.155		3.155		4.221		2.353	

NETO PLAĆA	0	17.490	17.490	6.882	17.490	12.698	16.572	6.308
NETO PLAĆA PAR	17.490		24.372		30.188		22.880	

DOPRINOSI I POREZ NA PLAĆU								
DOPRINOSI NA PLAĆU	0	6.789	6.789	2.263	6.789	4.526	6.224	2.075
PAROVI UKUPNO	6.789		9.052		11.315		8.299	

TROŠAK PLAĆE	0	31.514	31.514	10.505	31.514	21.009	28.888	9.629
TROŠAK PLAĆE PAR		31.514		42.019		52.524		38.517

Izvor: autor na temelju [7]

Pogledajmo sada najvažnije pokazatelje po obiteljima.

Tablica 12. Glavni pokazatelji

	Samci				Parovi			
Postotak prosječne plaće	67	100	167	67	100, 0	100, 33	100, 67	100, 33
Broj djece	0	0	0	2	2	2	2	0
POKAZATELJI (u %)								
Prosječna stopa poreza	19,58	25,51	35,280	21,80	29,26	26,07	26,74	24,25
Omjer poreza na dohodak i bruto plaće	3,08	9,01	18,78	5,30	12,76	9,57	10,24	7,79
Omjer doprinosa iz plaće i bruto plaće	16,50	16,50	16,50	16,50	16,50	16,50	16,50	16,50
Porezni klin	36,90	41,56	49,22	38,65	44,50	42,00	42,52	40,60

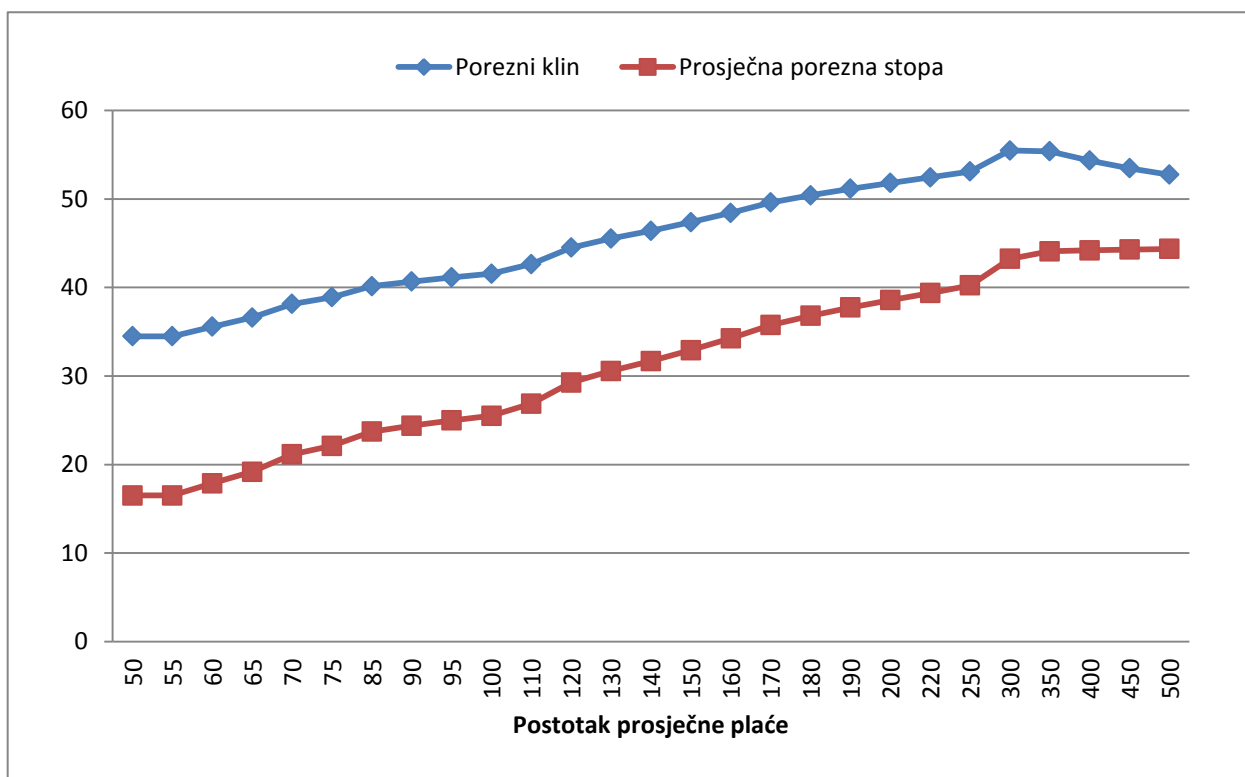
Izvor: autor na temelju tablica 10. i 11.

Porez se progresivno ponaša s obzirom na povećanje bruto plaće kod samaca. Međutim vidimo i kako kod parova za relativno male plaće ipak porez djeluje regresivno. Također, kao i kod Austrije doprinosi su neutralni na nejednakosti te je porezni klin ipak nešto manji nego u Austriji za prosječne plaće.

Za samohranog roditelja s dvoje djece i 67% bruto dohotka svi su pokazatelji veći nego kod samca sa 67% dohotka bez djece, jer Grčka novčani transfer pripisuje kroz povećanje bruto dohotka za 5% po djetetu pa je osoba s dvoje djece ipak u boljem apsolutnom položaju.

Jednako kao kod Austrije izgenerirati ćemo tipove obitelji od 50 do 500% bruto plaće i analizirati porezni sustav.

Graf 4. Prosječna porezna stopa i porezni klin za samca bez djece (u %)

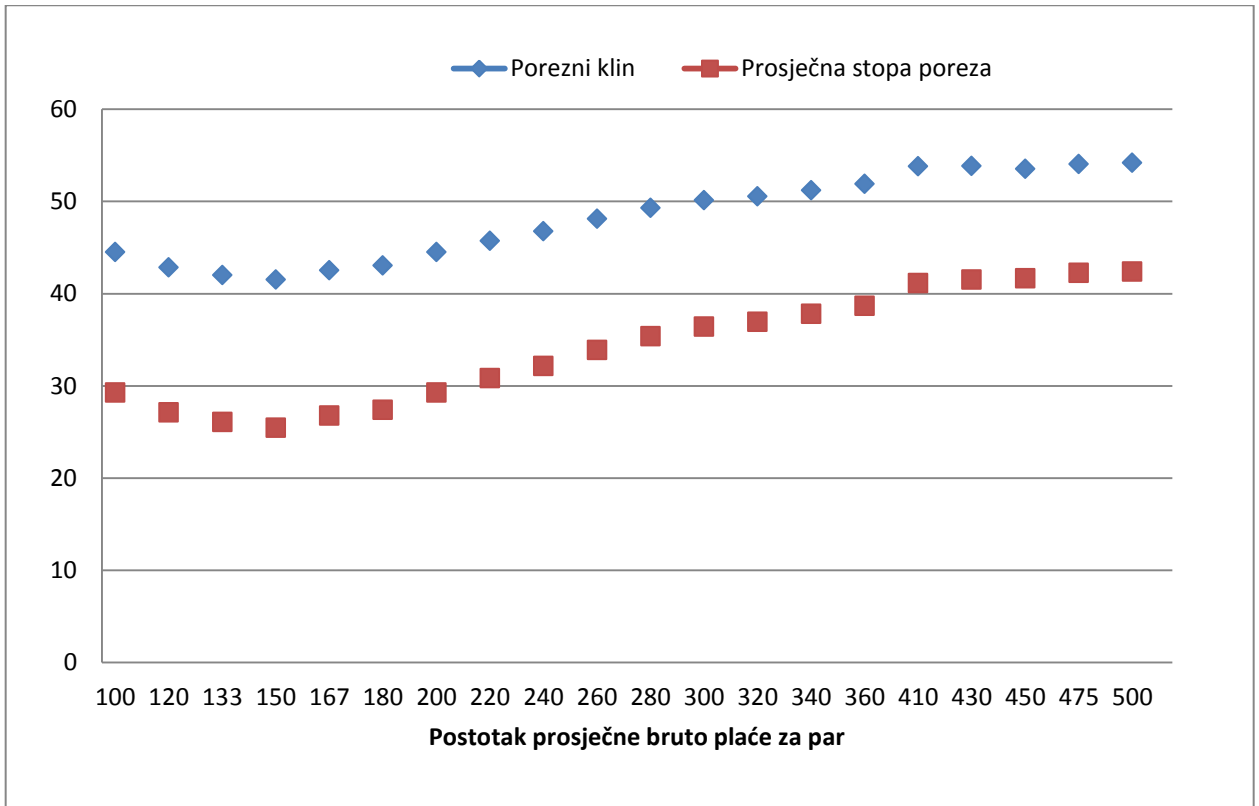

Izvor: autorov izračun

Graf 4. ukazuje kako porezni klin za velike bruto plaće raste i preko 55% troška poslodavca, međutim nakon 300% prosječne bruto plaće pada do 50%.

Prosječna porezna stopa kreće se od 18 pa do 45% bruto plaće.

Graf 5. Prosječna porezna stopa i porezni klin za parove

Izvor: autor na temelju tablica 10., 11. i 12.

Graf 5. ukazuje na rast poreznog klina i plaćenog poreza, a na rasponu od 100 do 150% ukupne bruto plaće stope padaju.

Kako porezni sustav u Grčkoj ne priznaje negativni porez, već najmanje plaćeni porez iznosi 0, kod malih plaća za koje je porez na dohodak manji od 2.100€ godišnje, omjer plaćenog poreza i bruto dohotka se smanjuje rastom bruto plaće. Dakle, u tom smislu porez djeluje regresivno, međutim za sve ostale slučajeve porez je progresivan.

(3) Mađarska

Valuta u Mađarskoj je mađarska forinta – HUF. Prosječna mađarska bruto plaća iznosi 2.914.514 HUF.

Doprinosi za socijalno osiguranje

Tablica 13. Doprinosi za socijalno osiguranje

Naziv doprinosa	Doprinos iz plaće (% bruto plaće)	Doprinos na plaću (% bruto plaće)
Mirovinsko osiguranje	10	24
Zdravstveno osiguranje	7	2
Osiguranje od nezaposlenosti	1,5	1
UKUPNO	18,5	27

Izvor: autor na temelju [7]

Porezne olakšice

U Mađarskoj se priznaju samo olakšice za djecu: za svako dijete 62.500 HUF mjesečno, odnosno 125.000 HUF za dvoje djece, što je godišnje 1.500.000 HUF.

Porez na dohodak

Mađarska ima samo jednu stopu koju primjenjuje za računanje poreza na dohodak. Takav sustav naziva se *flat tax* i iznosi 16% od porezne osnovice.

Porezni krediti – porezno umanjeње

Mađarski sustav ne primjenjuje porezne kredite.

Porez na platnu listu

Porez na platnu listu iznosi 1,5% bruto plaće.

Novčani transferi

Predviđeni novčani transferi za djecu prikazani su u tablici 14.

Tablica 14. Mjesečni transferi po tipu obitelji

Tip obitelji	Mjesečni transfer
Samac s dvoje djece	29.600 HUF
Par s dvoje djece	26.600 HUF

Izvor: autor na temelju [7]

Promotrimo sada detaljno sve stavke po odabranim tipovima obitelji.

Tablica 15. Sve stavke plaće po postotku prosječne plaće i broju djece - samci

Postotak prosječne plaće		66,67	100	167	67
BRUTO PLAĆA		1.943.009	2.914.514	4.857.523	1.943.009
BROJ DJECE		0	0	0	2
OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE					
Obavezni doprinosi iz plaće	18,5%	359.456	539.185	898.641	359.456
STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE					
Olakšica za djecu		0	0	0	1.500.000
POREZNA OSNOVICA					
Porezna osnovica plaće		1.943.009	2.914.514	4.85.7523	443.009
POREZ					
Porez na dohodak	16%	310.881	466.322	777.203	70.881
NOVČANI TRANSFERI					
Za dvoje djece		0	0	0	355.200
NETO PLAĆA		1.272.671	1.909.007	3.181.678	1.867.871
DOPRINOSI I POREZ NA PLAĆU					
DOPRINOSI NA PLAĆU	27,0%	524.612	786.918	1.311.531	524.612
POREZ NA PLAĆU (<i>payroll tax</i>)	1,5%	291.45	43.717	72.862	29.145
UKUPNO	28,5%	553.757	830.636	1.384.394	553.757
TROŠAK PLAĆE		2.496.767	3.745.150	6.241.917	2.496.767

Izvor: autor na temelju [7]

Tablica 16. Sve stavke plaće po postotku prosječne plaće i broju djece - parovi

Postotak prosječne plaće	0	100	100	33	100	67	100	33
BROJ DJECE	2		2		2		0	
BRUTO PLAĆA	0	2.914.514	2.914.514	971.505	2.914.514	1.943.009	2.914.514	971.505
BRUTO PLAĆA PAR	2.914.514		3.886.019		4.857.523		3.886.019	

OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE

Obavezni doprinosi iz plaće	18,5%	0	539.185	539.185	179.728	539.185	359.457	539.185	179.728
PAR UKUPNO		539.185		718.913		898.642		718.913	

STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE

Olakšica za djecu	0	1.500.000	1.500.000	0	1.500.000	0	0	0
PAR UKUPNO		1.500.000		1.500.000		1.500.000		0

POREZNA OSNOVICA

Porezna osnovica plaće	0	1.414.514	1.414.514	971.505	1.414.514	1.943.009	2.914.514	971.505	
PAR UKUPNO		1.414.514		2.386.019		3.357.523		3.886.019	

POREZ

Porez na dohodak	16%	0	226.322	226.322	155.441	226.322	310.881	466.322	155.441
PAR UKUPNO		226.322		381.763		537.204		621.763	

NOVČANI TRANSFERI							
Za dvoje djece	0	319.200	319.200	0	319.200	0	0
PAR							
UKUPNO		319.200	319.200		319.200		0

NETO PLAĆA	0	2.468.207	2.468.207	636.336	2.468.207	1.272.671	1.909.007	636.336
NETO PLAĆA PAR		2.468.207		3.104.542		3.740.878		2.545.342

DOPRINOSI I POREZ NA PLAĆU									
DOPRINOSI NA PLAĆU	27,0%	0	786.919	786.919	262.306	786.919	524.613	786.919	262.306
POREZ NA PLAĆU (payroll tax)	1,5%	0	43.718	43.718	14.573	43.718	29.145	43.718	14.573
UKUPNO	28,5%	0	830.636	830.636	276.879	830.636	553.758	830.636	276.879
PAROVI									
UKUPNO			830.636		1.107.515		1.384.394		1.107.515

TROŠAK PLAĆE	0	3.745.150	3.745.150	1.248.383	3.745.150	2.496.767	3.745.150	1.248.383
TROŠAK PLAĆE PAR		3.745.150		4.993.534		6.241.917		4.993.534

Izvor: autor na temelju [7]

Tablica 17. Glavni pokazatelji poreza

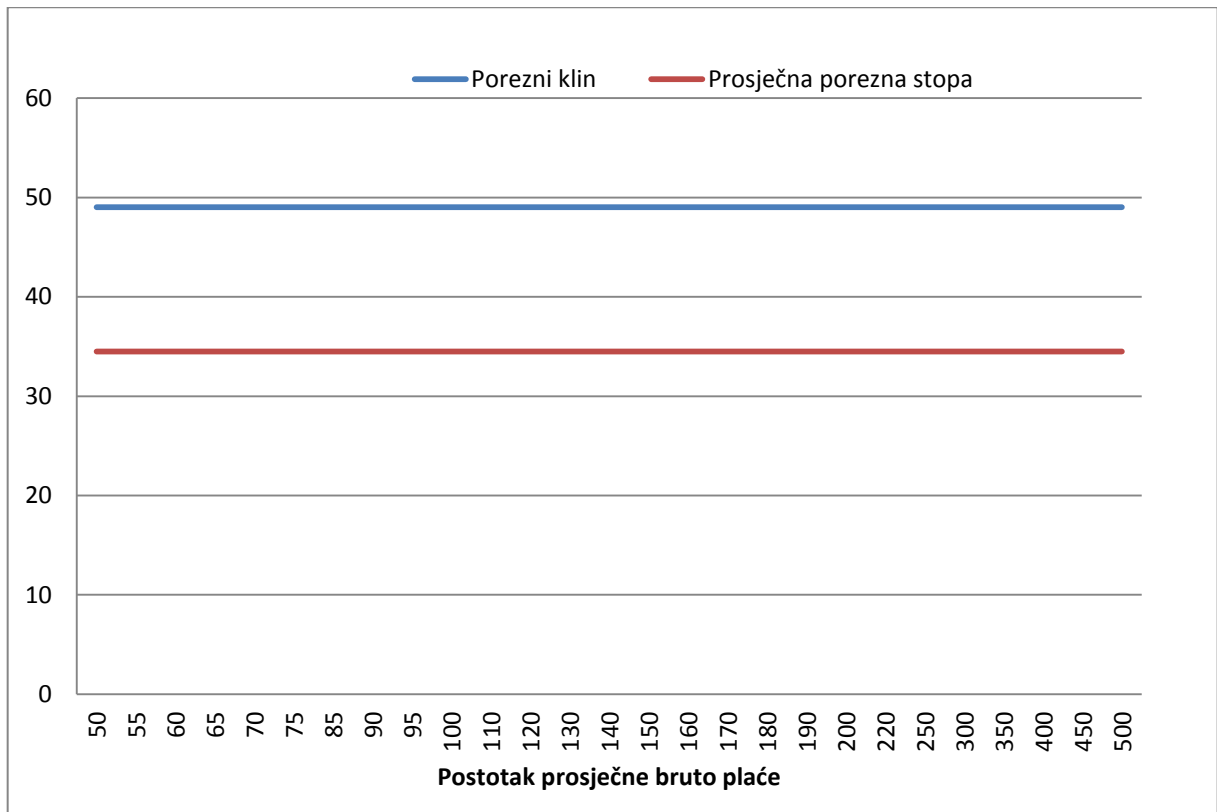
	Samci					Parovi		
Postotak prosječne plaće	67	100	167	67	100, 0	100, 33	100, 67	100, 33
Broj djece	0	0	0	2	2	2	2	0
POKAZATELJI (%)								
Prosječna porezna stopa	34,50	34,50	34,50	3,87	15,31	20,11	22,99	34,50
Omjer poreza na dohodak i bruto plaće	16,00	16,00	16,00	3,65	7,77	9,82	11,06	16,00
Omjer doprinosa iz plaće i bruto plaće	18,50	18,50	18,50	18,50	18,50	18,50	18,50	18,50
Porezni klin	49,03	49,03	49,03	25,19	34,10	37,83	40,07	49,03

Izvor: autor na temelju tablica 15. i 16.

Iz detaljnog opisa poreznog sustava u Mađarskoj možemo zaključiti kako je najjednostavniji od do sada analiziranih sustava. Sustav je proporcionalan što će se lijepo primijetiti na grafovima.

Kao i u prethodnim slučajevima generirati ćemo obitelji samaca bez djece i parove s djecom s određenim dohotcima i vidjeti kako se pokazatelji mijenjaju u odnosu na promjenu bruto plaće.

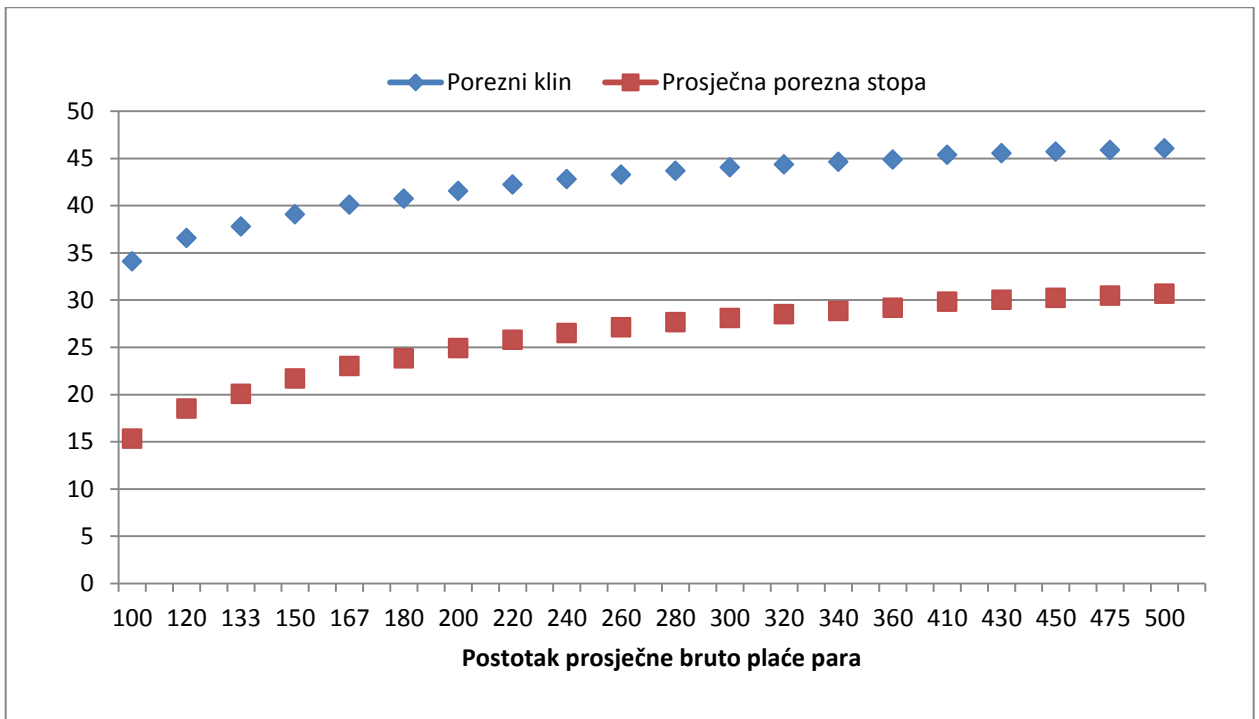
Graf 6. Prosječna porezna stopa i porezni klin za samca bez djece (u %)

Izvor: autorov izračun

U detaljnoj analizi sustava primjećujemo kako za samce bez djece nema poreznih olakšica, poreznih kredita ni novčanih transfera, a primjenjuje se samo jedna stopa za obračun poreza na dohodak i jedna stopa za doprinose iz plaće i na plaću. Zbog toga su porezni klin i omjer plaćenog poreza i bruto plaće jednaki za sve bruto plaće samaca bez djece. Dakle, porezni sustav u Mađarskoj za samce bez djece djeluje proporcionalno.

Graf 7. Prosječna porezna stopa i porezni klin za parove sa dvoje djece (u %)

Izvor: autorov izračun na temelju podataka iz [7]

Na grafu 7. vidljivo je kako se porezni sustav ponaša progresivno za osobe s djecom jer postoje porezne olakšice i novčani transferi za djecu. Iz tog primjera možemo zaključiti kako porezna stopa nije jedina stavka koja definira sustav.

(4) POLJSKA

Valuta u Poljskoj je zlot – PLN, a prosječna bruto plaća u iznosi 41.442 PLN.

Doprinosi za socijalno osiguranje

Tablica 18. Doprinosi za socijalno osiguranje

Naziv doprinosa	Doprinos iz plaće (% bruto plaće)	Doprinos na plaću (% bruto plaće)
Mirovinsko osiguranje ZUS ⁹	6,11	6,11
Mirovinsko osiguranje ZUS II	2,25	2,25
Mirovinsko osiguranje OPF	1,4	1,4
Doprinos za nezaposlenost	1,5	6,5
Osiguranje od bolesti	2,45	4,17
Zdravstveno osiguranje	9	-

Izvor: [7]

U gornjoj tablici nema retka *ukupno* jer se doprinosi ne obračunavaju u ukupnom postotku već na sljedeći način. Prvo je važno napomenuti kako se mirovinski doprinosi i doprinos za nezaposlenost obračunavaju samo do granice 111.390 PLN. Zbog jednostavnosti zadane su kraće oznake doprinosa.

ZUS = Mirovinsko osiguranje ZUS

ZUS II = Mirovinsko osiguranje ZUS II

OPF = Mirovinsko osiguranje OPF

⁹ ZUS i ZUS II su nazivi institucija koje upravljaju mirovinskim fondovima. OPF je otvoreni mirovinski fond.

NEZ = Doprinosa za nezaposlenost

NEZ 1 = Doprinosa za nezaposlenost na plaću

BOL = Osiguranje od bolesti

BOL 1 = Osiguranje od bolesti

ZDR = Zdravstveno osiguranje

MIR = Mirovinsko osiguranje ukupno – 9,76%

x = Bruto plaća

DOP = Doprinosa iz plaće

$$DOP = [(ZUS + NEZ) \min(x, 111390) + xBOL] + [ZDR(x - \min(x, 111390))(MIR + NEZ) - xBOL]$$

$$DOP = [7,56\% \min(x, 111390) + 2,45\%x] + [9\%(x - \min(x, 111390))11,26\% - 2,45\%x] \quad (5)$$

Doprinosa na plaću računaju se također na specifičan način dan sljedećom formulom:

$$DOP = [(ZUS + NEZ 1)\min(x, 111390) + (BOL1)x]$$

$$DOP = [12,61\%\min(x, 111390) + 4,17\%x]$$

(6)

Porezne olakšice

(1) Prva porezna olakšica je dio doprinosa iz plaće odnosno iznos

$$POREZNA \text{ OLAKŠICA } A = [(ZUS + NEZ) \min(x, 111390) + xBOL] + (OPF + ZUS II)x \quad (7)$$

(2) Osnovna olakšica vezana uz posao koja fiksno iznosi 1.335 PLN za svakog radnika.

Porez na dohodak

Tablica 19. Porez na dohodak

Porezni razred u PLN	Porezna stopa
[0,85.528]	18%
$\langle 85.528, +\infty \rangle$	14.839 + 32%

Izvor: [7]

Porezni krediti – porezno umanjeње

(1) Osnovni porezni kredit

Iznosi 556 PLN godišnje ili 1.112 PLN za samce s djecom.

(2) Porezni kredit za djecu

Iznosi 556 HUF za svako dijete godišnje te se primjenjuje na obitelj uz uvjete da jedan roditelj prima bruto plaću manju od 112.000 PLN godišnje, a drugi manju od 56.000 PLN godišnje.

(3) Porezni kredit za zdravstveno osiguranje

Kako je prikazano u opisu poreznih olakšica, dio doprinosa za socijalno osiguranje priznaje se kao porezna olakšica. Doprinos za zdravstveno osiguranje, koji čini drugi dio doprinosa priznaje se skoro u cijelosti kao porezni kredit, a prikazan je sljedećom formulom:

$$KREDIT = 7,75\%(x - POREZNA OLAKŠICA A - (OPF + ZUS II)x) \quad (8)$$

Porez na platnu listu

Ne primjenjuje se

Novčani transferi

Ne primjenjuje se

Kao i u prošle tri države slijedi detaljni prikaz svih stavki za tipove obitelji.

Tablica 20. Detaljni prikaz obračuna po postotku prosječne plaće za samce

Postotak prosječne plaće	66,67	100	167	67
BRUTO PLAĆA	27.628	41.442	69.070	27.628
BROJ DJECE	0	0	0	2
OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE				
Obavezni doprinosi iz plaće	4.925	7.387	12.312	4.925
STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE				
Dio doprinosa iz bruto plaće	2.779	4.169	6.948	2.779
Olakšice vezane uz posao	1.335	1.335	1.335	1.335
OLAKŠICE UKUPNO	4.114	5.504	8.283	4.114
POREZNA OSNOVICA				
Porezna osnovica dohotka	22.505	34.425	58.266	22.505
POREZ				
Porez na dohodak	4.051	6.197	10.488	4.051
POREZNO KREDITIRANJE				
Osnovni porezni kredit	556	556	556	1.112
Kredit za djecu	0	0	0	2.224
Ostalo (zdravstveno osiguranje)	1.848	2.771	4.619	1.848
UKUPNO	2.404	3.327	5.175	5.184

UKUPNO PLAĆENI POREZ	1.647	2.869	5.313	0
NETO PLAĆA	21.056	31.185	51.445	22.703
DOPRINOSI I POREZ NA PLAĆU				
DOPRINOSI NA PLAĆU	4.636	6.954	11.590	4.636
TROŠAK PLAĆE	32.264	48.396	80.660	32.264

Izvor: autor na temelju [7]

Tablica 21. Detaljni prikaz obračuna po postotku prosječne plaće za parove

Postotak prosječne place	0	100	100	33	100	67	100	33
BROJ DJECE	2		2		2		0	
BRUTO PLAĆA	0	41.442	41.442	13.814	41.442	27.628	41.442	13.814
BRUTO PLAĆA PAR	41.442		55.256		69.070		55.256	

OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE								
Obavezni doprinosi iz place	0	7.387	7.387	2.462	7.387	4.925	7.387	2.462
PAR UKUPNO		7.387		9.850		12.312		9.850

STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE								
Dio doprinosa iz bruto place	0	4.169	4.169	1.390	4.169	2.779	4.169	1.390
Olakšice vezane uz posao	0	1.335	1.335	1.335	1.335	1.335	1.335	1.335
OLAKŠICE UKUPNO	0	5.504	5.504	2.725	5.504	4.114	5.504	2.725
Porezne olakšice za parove		4.169		5.559		6.948		5.559

POREZNA OSNOVICA								
Porezna osnovica dohotka	0	34.425	34.425	10.585	34.425	22.505	34.425	10.585
PAR UKUPNO		34.425		45.011		56.931		45.011

POREZ								
Porez na dohodak	0	6.197	6.197	1.905	6.197	4.051	6.197	1.905
PAR UKUPNO		6.197	8.102		10.248		8.102	

POREZNO KREDITIRANJE								
Osnovni porezni kredit	556	556	556	556	556	556	556	556
Kredit za djecu		2.224		2.224		2.224		0
Ostalo (zdravstveno osiguranje)	0	2.771	2.771	924	2.771	1.848	2.771	924
UKUPNO	1.668	4.439	4.439	2.592	4.439	3.516	3.327	1.480
PAR UKUPNO		6.107	7.031		7.955		4.807	

UKUPNO PLAĆENI POREZ								
UKUPNO PLAĆENI POREZ PAR		89	1.071		2.292		3.295	

NETO PLAĆA								
NETO PLAĆA PAR		33.965	44.335		54.465		42.111	

DOPRINOSI I POREZ NA PLAĆU								
DOPRINOSI NA PLAĆU	0	6.954	6.954	2.318	6.954	4.636	6.954	2.318
PAROVI UKUPNO		6.954	9.272		11.590		9.272	

TROŠAK PLAĆE	0	48.396	48.396	16.132	48.396	32.264	48.396	16.132
TROŠAK PLAĆE PAR		48.396	64.528		80.660		64.528	

Izvor: autor na temelju [7]

Iz detaljnog prikaza po stavkama izračunati su pokazatelji u tablici 22.

Tablica 22. Glavni pokazatelji porezne progresivnosti

	Samci				Parovi			
Tip obitelji	67	100	167	67	100, 0	100, 33	100, 67	100, 33
Broj djece	0	0	0	2	2	2	2	0
POKAZATELJI (%)								
Prosječna stopa poreza	23,79	24,75	25,52	17,83	18,04	19,76	21,14	23,79
Omjer poreza na dohodak i bruto plaće	5,96	6,92	7,69	0,00	0,22	1,94	3,32	5,96
Omjer doprinosa iz plaće i bruto plaće	17,83	17,83	17,83	17,83	17,83	17,83	17,83	17,83
Porezni klin	34,74	35,56	36,22	29,63	29,82	31,29	32,48	34,74

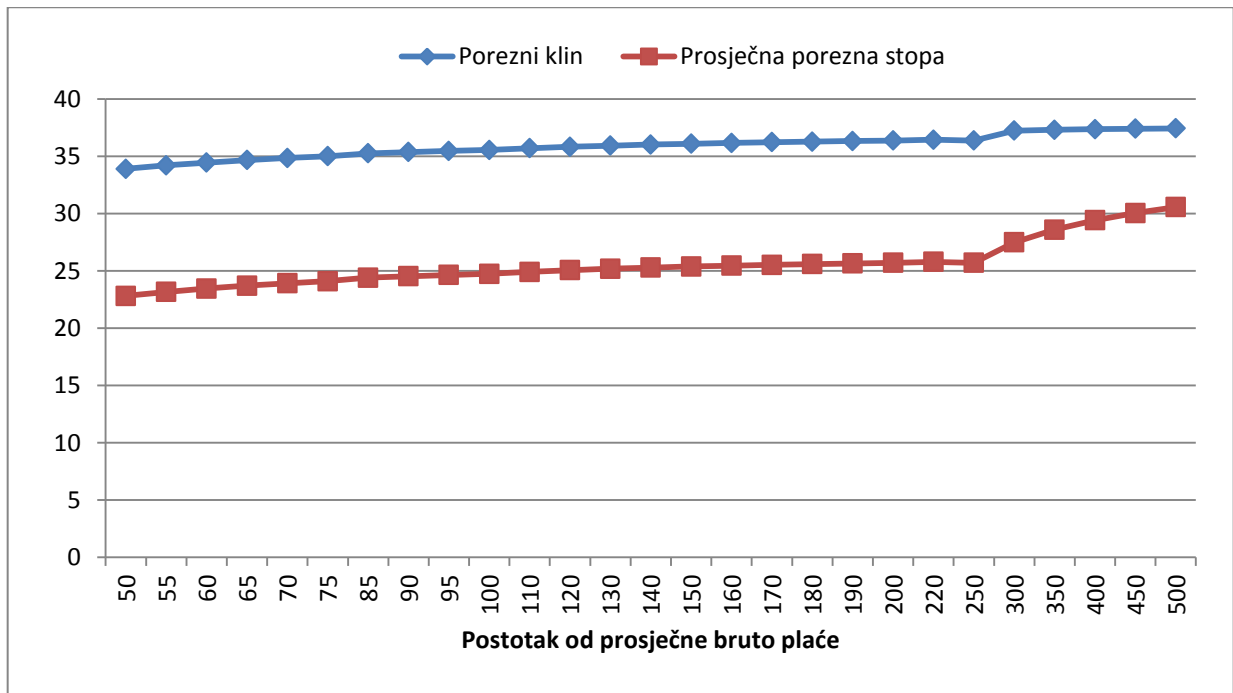
Izvor: autor na temelju tablica 20. i 21. i [7]

Prema tablici 22. porezni klin u Poljskoj manji je nego u promatranim državama. Također, stopa poreza na dohodak je vrlo mala, a prosječna porezna stopa vrlo sporo raste.

Ukoliko promotrimo porezni klin samca sa 67% bruto plaće bez djece i samca s jednakom plaćom s dvoje djece, primijetimo kako je porezni klin manji što je i za očekivati, dok je kod parova sa 100 i 33% bruto plaće u poreznom klinu razlika za nešto više od 3 postotna boda.

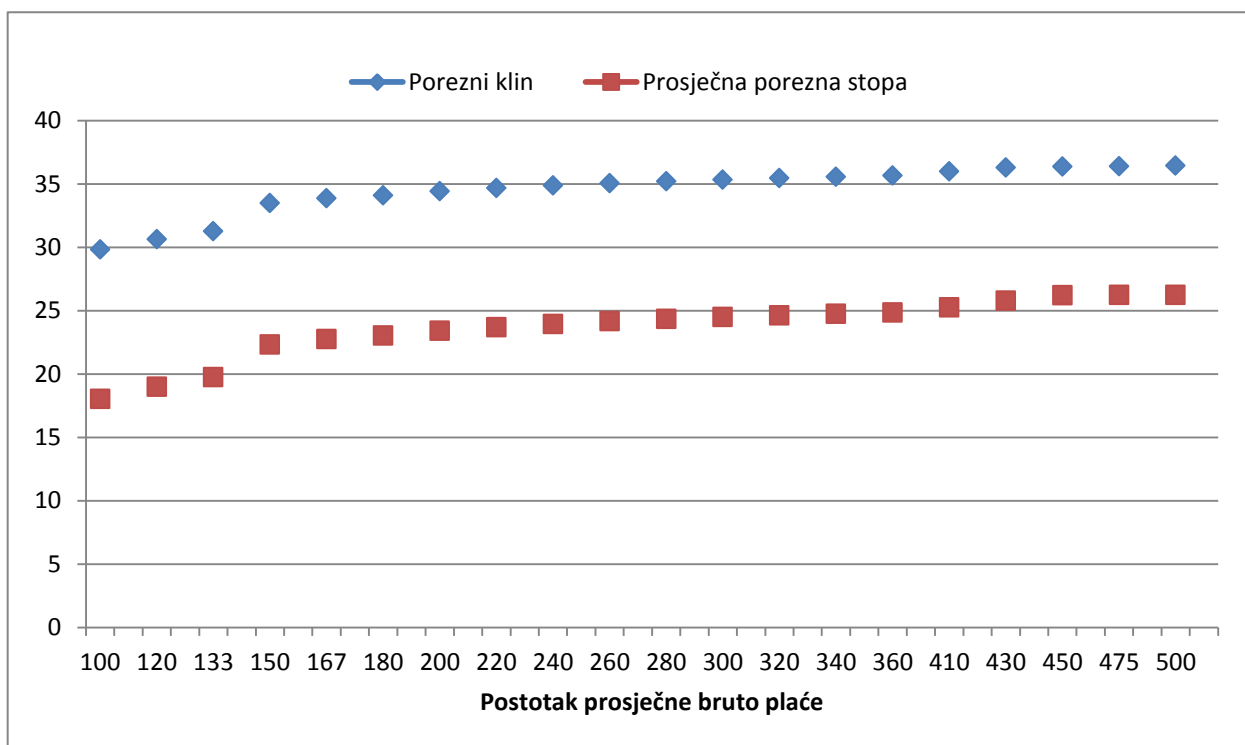
Sada možemo na generiranim obiteljima detaljnije promotriti kretanje poreznog klina i prosječne stope poreza.

Graf 8. Porezni klin i prosječna porezna stopa za samca bez djece (u %)

Izvor: autor na temelju [7] i tablica 20. 21. i 22.

Graf 9. Porezni klin i prosječna porezna stopa za parove sa dvoje djece (u %)

Izvor: autor na temelju tablica 20. i 21.

Nakon što smo prikazali sve stavke po tipiziranim obiteljima, prikazali pokazatelje i grafove možemo zaključiti da je porezni sustav u Poljskoj progresivan za sve tipove obitelji te da porezni klin raste od 33% bruto plaće do 36% za samca bez djece te od 29% do 36% za par sa dvoje djece. Također je vidljivo kako Poljska ima najmanji porezni klin i prosječnu poreznu stopu od 4 promatrane države.

Detaljnija analiza sustava kroz pokazatelje biti će predstavljena u poglavlju usporednih rezultata po državama.

(5) HRVATSKA

U Hrvatskoj je službena valuta kuna (HRK), a prosječna plaća za 2013. iznosila je 95.268 HRK [14].

Doprinosi za socijalno osiguranje

Tablica 23. Doprinosi za socijalno osiguranje

Naziv doprinosa	Doprinos iz plaće (% bruto plaće)	Doprinos na plaću (% bruto plaće)
Mirovinsko osiguranje I stup	15	-
Mirovinsko osiguranje II stup	5	-
Zdravstveno osiguranje	-	13
Doprinos za ozljede na radu	-	0,5
Doprinos za zapošljavanje	-	1,7
UKUPNO	20	15,2

Izvor: [11] i [13]

Najveći iznos bruto plaće na koji se obračunava doprinos za mirovinsko osiguranje prvog stupa iznosi 566.424 HRK [12]

Porezne olakšice

(1) Osnovna olakšica za osobu u radnom odnosu iznosi 26.400 HRK

(2) Olakšica za uzdržavane članove obitelji

Za prvo dijete je 18.480 HRK dok za dvoje djece iznosi 31.680 HRK.

Za uzdržavanog supružnika¹⁰ 13.200 HRK.

Porez na dohodak

Tablica 24. Porez na dohodak

Porezni razred (u HRK)	Porezna stopa (%)
[0,26.400]	12
(26.400, 105.600]	25
(105.600, +∞)	40

Izvor: [13]

Priraz porezu na dohodak je dodatni porez koji mogu nametati općine i gradovi do maksimalnih 18% poreza. Autor je rodom iz Pule pa je uzeo priraz koji je u Puli bio propisan u 2013. i iznosio 7,5% poreza.

Porezni krediti – porezno umanje

Ne primjenjuju se

Porez na platnu listu

Ne primjenjuje se

¹⁰ Uzdržavani supružnik je onaj kojemu primanja iznose 0 HRK

Novčani transferi

(1) Doplati za djecu

Doplati za djecu je naknada države za obitelji s manjim primanjima, a ovisno o dohotku po članu obitelji obračunava se na sljedeći način.

Tablica 25. Doplati za djecu

Bruto dohodak po članu (HRK)	Naknada za svako dijete (HRK)
[0,6.6518]	3.592
<6.518, 13.434]	2.993
<13.434, 19.956]	2.394

Izvor: [11] i [13]

(2) Naknada za nezaposlenost

Ovisi o bruto plaći prije nezaposlenosti i trajanju nezaposlenosti. Međutim, kako rad vrlo striktno prati model OECD-a smatramo da osobe koje nisu u radnom odnosu su dugotrajno nezaposlene, stoga ne primaju naknadu za nezaposlenost.

Kao i kod ostalih država, nastavljamo sa prikazom svih stavaka u obračunu.

Tablica 26. Sve stavke u obračunu za samce po postotku prosječne plaće

Postotak prosječne plaće	67	100	167	67
BRUTO PLAĆA	63.512	95.268	158.780	63.512
BROJ DJECE	0	0	0	2

OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE				
Mirovinsko osiguranje I stup	9.526	14.290	23.817	9.526
Mirovinsko osiguranje II stup	3.175	4.763	7.939	3.175
DOPRINOSI IZ PLAĆE UKUPNO	12.702	19.053	31.756	12.702

STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE				
Socijalni doprinosi	12.702	19.053	31.756	12.702
Osnovni odbitak	26.400	26.400	26.400	58.080
OLAKŠICE UKUPNO	39.102	45.453	58.156	70.782

POREZNA OSNOVICA				
Porezna osnovica dohotka	24.409	49.814	100.624	0

POREZ				
Porez na dohodak	2.929	9.021	21.724	0
Priraz porezu na dohodak (Pula)	219	676	1.629	0
UKUPNO POREZ	3.148	9.698	23.353	0

NOVČANI TRANSFER				
Doplatak za djecu	0	0	0	4.789

NETO PLAĆA	47.660	66.516	103.670	55.599
-------------------	---------------	---------------	----------------	---------------

DOPRINOSI NA PLAĆU	9.653	14.480	24.134	9.653
---------------------------	--------------	---------------	---------------	--------------

TROŠAK PLAĆE	73.165	109.748	182.914	73.165
--------------	--------	---------	---------	--------

Izvor: [11], [12], [13] i [14]

Tablica 27. Sve stavke u obračunu plaće za parove

Postotak prosječne plaće	0	100	100	33	100	67	100	33
BROJ DJECE	2		2		2		0	
BRUTO PLAĆA	0	95.268	95.268	31.756	95.268	63.512	95.268	31.756
BRUTO PLAĆA PAR	95.268		127.024		158.780		12.7024	

OBAVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE								
Mirovinsko osiguranje I stup	0	14.290	14.290	4.763	14.290	9.526	14.290	4.763
Mirovinsko osiguranje II stup	0	4.763	4.763	1.587	4.763	3.175	4.763	1.587
Doprinosi iz plaće ukupno	0	19.053	19.053	6.351	19.053	12.702	19.053	6.351
PAR UKUPNO	19.053		25.404		31.756		25.404	

STANDARDNE POREZNE OLAKŠICE								
Mirovinski doprinosi	0	19.053	19.053	6.351	19.053	12.702	19.053	6.351
Osnovni odbitak	0	71.280	58.080	26.400	58.080	26.400	26.400	26.400
OLAKŠICE UKUPNO	0	90.333	77.133	32.751	77.133	39.102	45.453	32.751
Porezne olakšice za parove	90.333		109.884		116.236		78.204	

POREZNA OSNOVICA								
Porezna osnovica dohotka	0	4.934	18.134	0	18.134	24.409	49.814	0
PAR UKUPNO	4.934		18.134		42.544		49.814	

POREZ								
Porez na dohodak	0	592	2.17	0	2.176	2.929	9.021	0
Prizez porezu na dohodak (Pula)	0	44	163	0	163	219	676	0
UKUPNO POREZ	0	636	2.339	0	2.339	3.148	9.698	0
PAR UKUPNO		636		2.339		5.488		9.698

NOVČANI TRANSFER								
Doplatak za djecu		4.789		0		0		0

NETO PLAĆA		80.367		99.279		121.535		91.920
------------	--	--------	--	--------	--	---------	--	--------

DOPRINOSI NA PLAĆU	0	14.480	14.480	4.826	14.480	9.653	14.480	4.826
DOPRINOSI NA PLAĆU PAR		14.480		19.306		24.133		19.306

UKUPNI TROŠAK POSLODAVCA	0	109.748	109.748	36.582	109.748	73.165	109.748	36.582
TROŠAK POSLODAVCA PAR		109.748		146.331		182.914		146.331

Izvor: autor na temelju [11], [12], [13] i [14]

Nakon detaljnih prikaza stavki možemo pokazati glavne pokazatelje izrađene na temelju gornjih tablica.

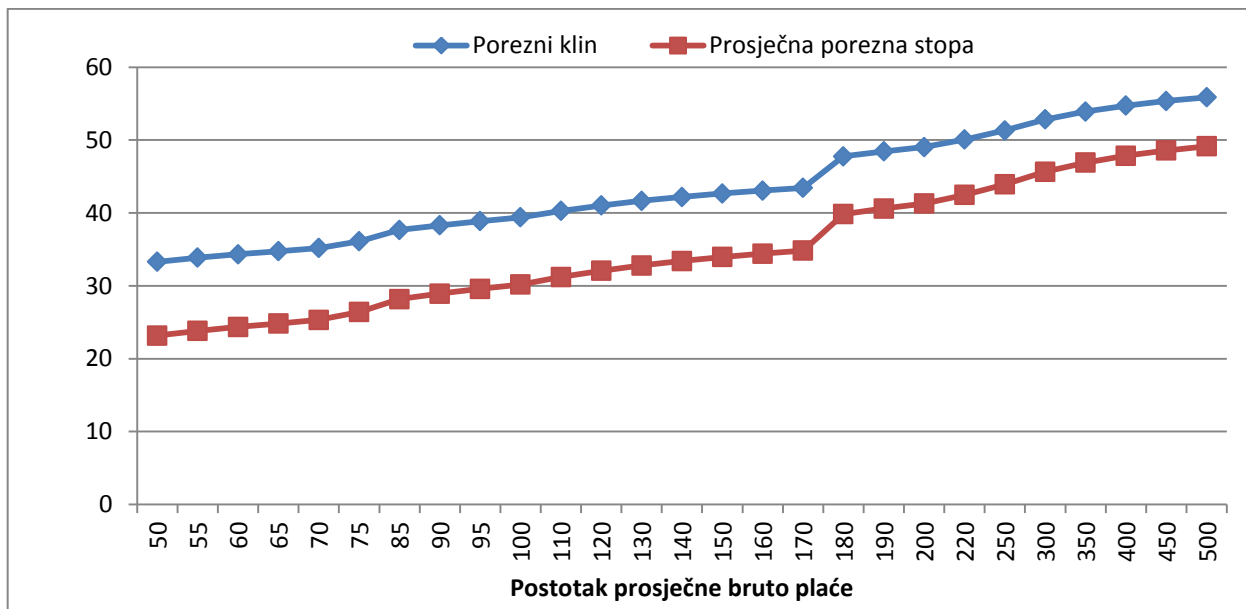
Tablica 28. Glavni pokazatelji porezne progresivnosti

	Samci				Parovi			
Postotak prosječne plaće	67	100	167	67	100,0	100,33	100,67	100,33
Broj djece	0	0	0	2	2	2	2	0
POKAZATELJI (%)								
Omjer poreza na dohodak i bruto plaće	4,96	10,18	14,71	0,00	0,67	1,84	3,46	7,63
Omjer doprinosa iz plaće i bruto plaće	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Prosječna porezna stopa	24,96	30,18	34,71	12,46	15,64	21,84	23,46	27,63
Porezni klin	34,86	39,39	43,32	24,01	26,77	32,15	33,56	37,18

Izvor: autor na temelju tablica 27. i 28.

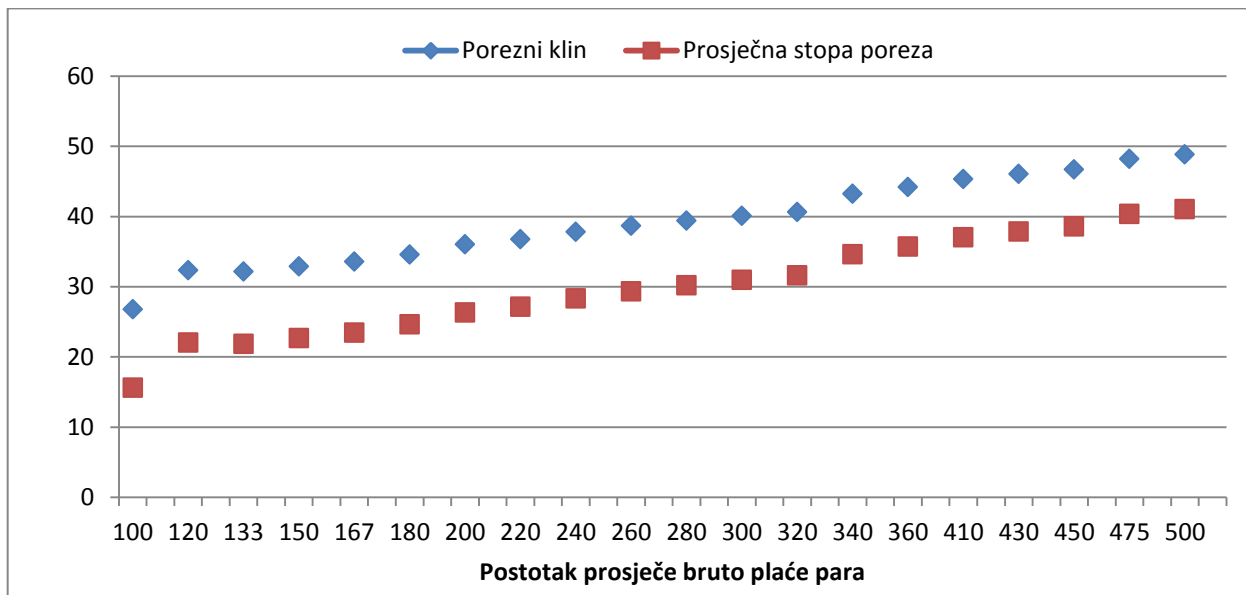
Promotrimo sada kretanje poreznog klina i poreza na dohodak za 50 do 500% bruto plaće za samce i parove.

Graf 10. Porezni klin i prosječna porezna stopa po postotcima plaća za samca bez djece (u %)

Izvor: autor na temelju tablica 27. i 28.

Graf 11. Porezni klin i prosječna porezna stopa za parove s dvoje djece (u %)

Izvor: autor na temelju tablica 26. i 27.

Porezni sustav u Hrvatskoj progresivan je za sve tipove obitelji, odnosno porez se progresivno povećava s porastom bruto plaće. Porezni klin za samce kreće se od 32% za minimalnu plaću do preko 55% za iznadprosječne plaće. Porezni klin za plaće veće od 500% prosječne plaće penje se do skoro 60%. Za parove s dvoje djece se porezni klin kreće od 26 pa do 50% .

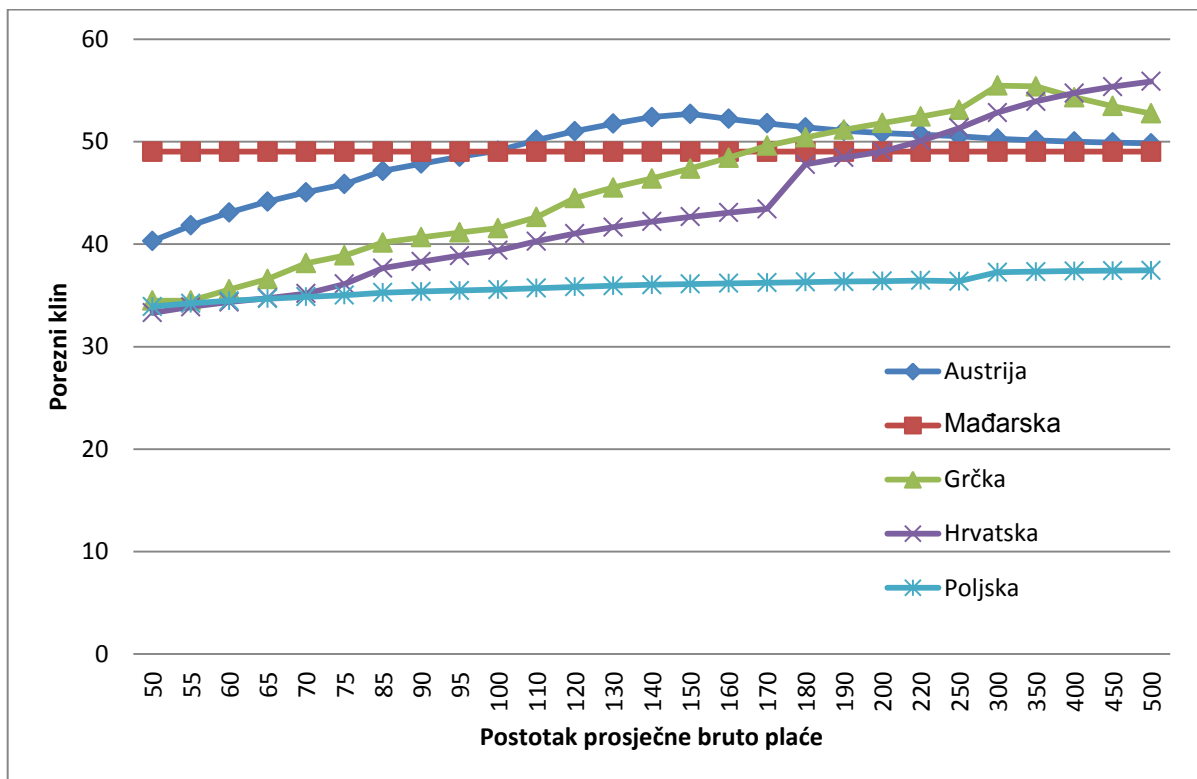
U sljedećem poglavlju pokazati ćemo pokazatelje za svaku državu zasebno i promotriti koja država najviše oporezuje svoje građane porezom na dohodak te koliko brzo rastu izdaci za porez porastom bruto plaće.

Poglavlje 3

Usporedni rezultati

Promatramo parove s dvoje djece i samce bez djece te kretanje prosječne porezne stope i poreznog klina kako bismo zaključili koja od država najviše oporezuje građane te gdje je rad najskuplji.

Graf 12. Porezni klin za samca bez djece po državama i prosječnim plaćama (u %)

Izvor: autor na temelju prošlog poglavlja

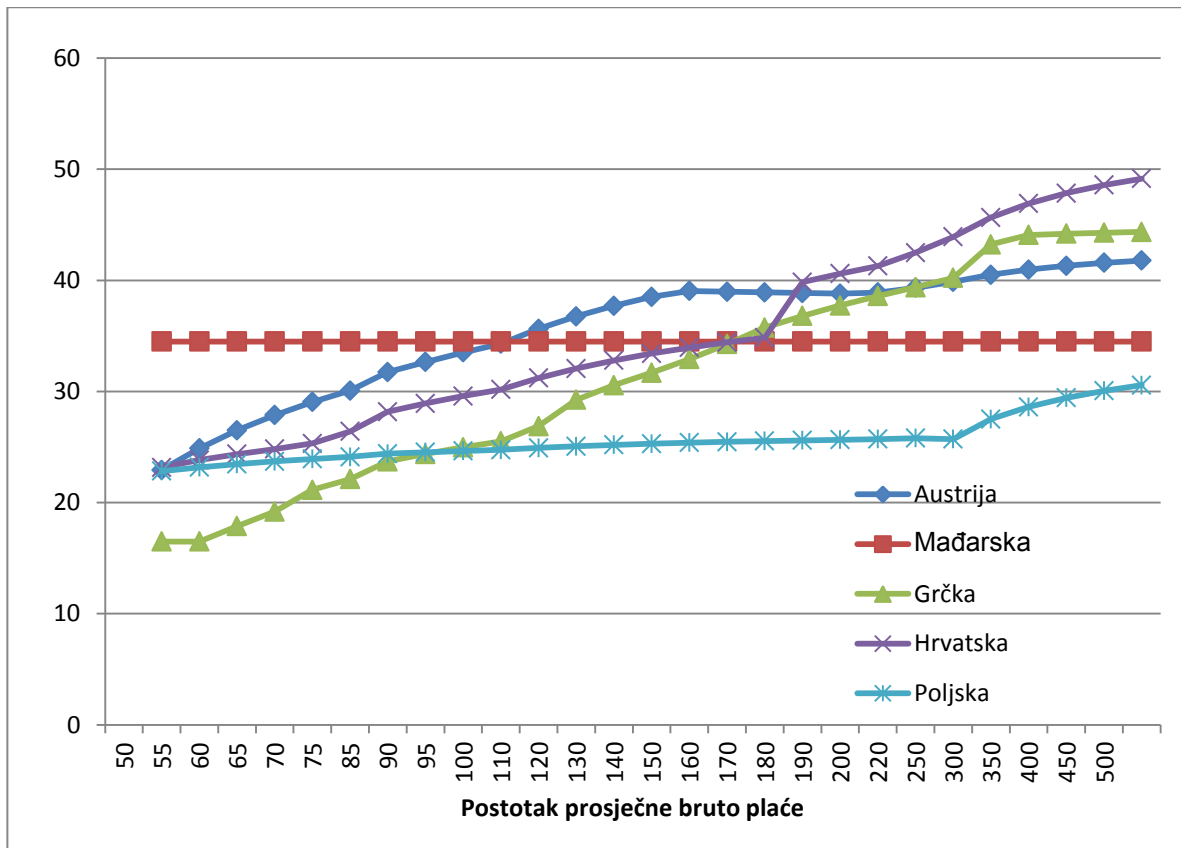
U grafu 12. horizontalna os opisuje kolika je bruto plaća u odnosu na prosječnu bruto plaću u državi u kojoj samac radi. Za samca u Hrvatskoj i samca u Austriji 50% prosječne bruto

plaće neće predstavljati jednaki iznos. Međutim, to nas ne treba zabrinjavati jer nas zanima kako porastom bruto plaće u svakoj državi zasebno raste porezni klin označen na vertikalnoj osi.

Odmah vidimo kako je porezni klin najmanji u Poljskoj za sve postotke bruto plaće. Nakon Poljske, za raspon od 50% do 200% prosječne bruto plaće porezni klin je najmanji u Hrvatskoj. Hrvatski i grčki porezni klin kreću se vrlo blizu te, iako ne možemo još zaključiti na temelju izgleda krivulja poreznog klina možemo pretpostaviti kako su grčki i hrvatski porezni sustavi najprogresivniji. Od 50 do 100% prosječne plaće, porezni klin je najveći u Mađarskoj što je i bilo očekivano zbog proporcionalnosti sustava koji jednako oporezuje „male“ i „velike“ plaće. Austrijski porezni klin najveći je na dijelu od 120 do 200% prosječne plaće te nakon toga pada na razinu mađarskoga. Od 220 do 350% prosječne bruto plaće najveći je porezni klin u Grčkoj, a od 350 do 500% najveći je hrvatski porezni klin.

Promotrimo sada graf s prosječnom poreznom stopom na kojemu možemo vidjeti progresivnost poreznog sustava.

Graf 13. Prosječna porezna stopa po državama za samce bez djece (u %)

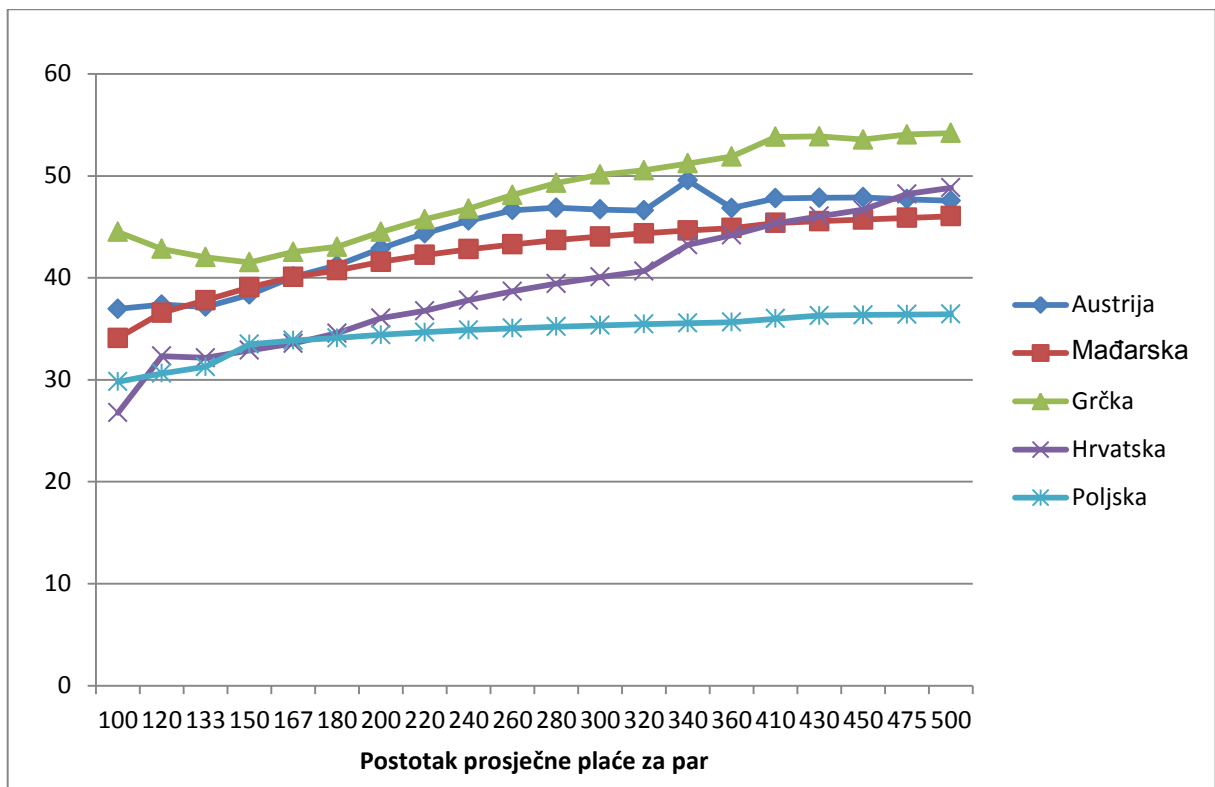
Izvor: autor na temelju poglavlja 2

Na grafu 13. promatramo samo prosječnu stopu poreza na dohodak i bruto plaću. Jednako kao kod poreznog klina, stopa je najveća u Mađarskoj za male plaće zbog proporcionalnosti sustava. Od 100% do 500% prosječne plaće, prosječna porezna stopa najmanja je u Poljskoj, najveća stopa je u Austriji, dok se kao i u slučaju poreznog klina hrvatske i grčke stope blisko prate. Primjećujemo kako postoje razlike između veličine poreznog klina i prosječne porezne stope u smislu da nisu po plaćama jednako distribuirani. Takva pojava događa se jer su u porezni klin uključeni i svi doprinosi, porez na platnu listu te novčani transferi. Ukoliko sustave promatra poslodavac koji razmišlja gdje će započeti poslovanje tada mu je najvažniji porezni klin, jer će mu biti važno koliko će morati ukupno izdvajati za radnika

ukoliko mu želi isplatiti određeni iznos neto plaće. Međutim, ukoliko promatramo radnika koji je ugovorom vezan za bruto plaću njemu će važnija biti prosječna porezna stopa.

Promotrimo sada dva grafa za parove s dvoje djece

Graf 14. Porezni klin za parove s dvoje djece po državama (u %)

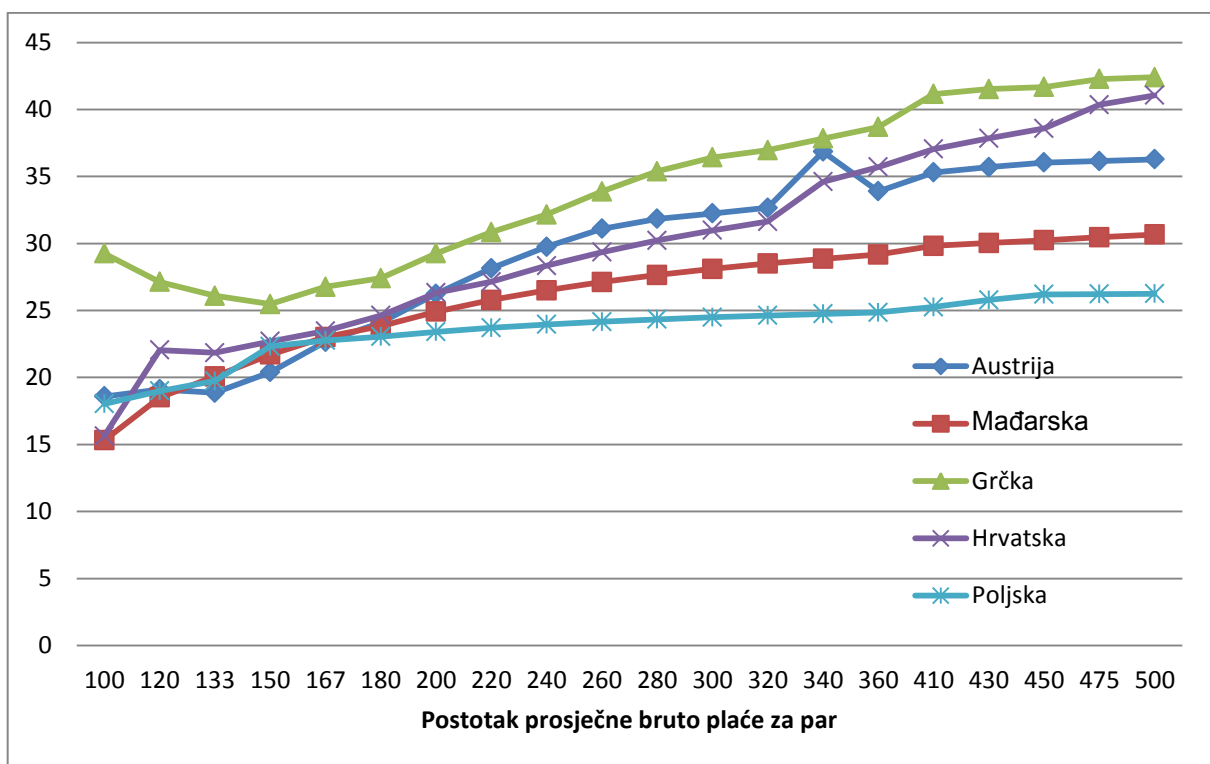

Izvor: autor na temelju drugog poglavlja

Na grafu 14. vidimo da Grčka prednjači u poreznom klinu za sve postotke bruto plaće parova s dvoje djece što je suprotno od onoga što bi očekivali znajući stanje u kojemu se trenutno Grčka nalazi. Naravno, porez na dohodak nije jedini prihod države, a i ovakva analiza nije pogodna za analizirati proračun jedne države.

Poljska kao i kod samaca ima najmanji porezni klin. Slijedi Hrvatska koja primjenjuje dvostruko veće odbitke za dvoje djece, pa je za očekivati kako će porezni klin za obitelji s djecom biti manji nego za obitelji bez djece. Porezni klin se za sve države i promatrane bruto plaće kreće od 28 do 55% bruto plaće.

Graf 15. Prosječna porezna stopa za parove sa dvoje djece (u %)

Izvor: autor na temelju drugog poglavlja u skladu sa [7]

Prosječna porezna stopa za sve države osim Grčke kreće se od 15 do 40%. Grčka prosječna porezna stopa najmanja je za 150% bruto plaće para. Ukoliko promotrimo nagibe krivulja primjećujemo kako mađarske i poljske stope sporo rastu u usporedbi s ostale tri zemlje. Grčka, Austrija i Hrvatska vrlo su bliske u smislu prosječne porezne stope za parove s dvoje djece. Nakon 150% bruto plaće prosječne stope rastu te Hrvatska i Grčka stopa završavaju na 40% bruto plaće.

Zaključak

U uvodu je postavljeno nekoliko pitanja na koja je autor kroz rad pokušao dati odgovor. Kako u radu nismo promatrali pravednost općenitog sustava oporezivanja nemožemo reći koja bi raspodjela poreza u sustavu bila najpravednija međutim može se zaključiti da je rad općenito vrlo skup. Za prosječnog radnika u pet analiziranih država porezni klin se kreće između 35 i 50% što znači da je porez na dohodak kad u njega ubrojimo i doprinose najveći od svih poreza. Za kompletno shvaćanje problema poreza na dohodak nisu značajne samo porezne stope već to treba promatrati iz šireg stajališta koje je obrađeno u glavnom dijelu rada. Dakle, u analizi su jednako bili bitni doprinosi te sve ostale stavke. Tek takva analiza može pokazati stvarno stanje u pojedinoj državi.

Hrvatski je porezni sustav, suprotno od mišljenja hrvatske javnosti primjereno pravedan. Međutim, mogao bi se poboljšati kada bi se stope skalirale i povećali osnovni odbici jer za prosječnu plaću poslodavac mora izdvojiti vrlo visoke iznose. Naravno, takva situacija je u svim odabranim državama, međutim činjenica je da neto plaće koje su oporezivane s najnižom stopom poreza i 20% doprinosa ne podmiruju niti najosnovnije životne potrebe prosječnog hrvatskog kućanstva. Naime, u Hrvatskoj veliki broj zaposlenih prima ispodprosječne plaće te je usporedba s ostalim europskim državama i njihovim prosječnim plaćama neprimjerena.

S druge strane, za iznadprosječne plaće u Hrvatskoj je porezni klin veći od ostalih promatranih država što uvelike može biti razlog odbijanja ulagača kojima je potreban visokokvalificirani kadar.

Sustav oporezivanja veoma je kompleksan problem i treba ga uistinu promatrati iz različitih kutova. Promatrajući ga na matematički način pitao sam se može li moje mišljenje biti

potpuno oprečno gledanju jednog sociologa, pravnika ili ekonomista. Pitanje poreznog sustava nisu samo brojevi i porezni razredi već pitanje odnosa radnika i države, te egzistencije i dostojanstva svakog čovjeka.

Bibliografija

- [1] Ernst and Young annual report personal tax guide,
- [2] Musgrave, R.A., and T. Thin, "Income Tax Progression, 1929-48," *Journal of Political Economy*, 56, 498-514, 1948
- [3] ISER. *EUROMOD Country Reports*, Institute for Social and Economic Research (<https://www.iser.essex.ac.uk/euromod/resources-for-euromod-users/country-reports>)
- [4] KPMG Annual overview, (<https://home.kpmg.com/xx/en/home/about/overview.html>), Srpanj 2015.
- [5] Leksikon javnih financija, Institut za javne financije, (<http://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/leksikon-javnih-financija/14/>), Lipanj 2015.
- [6] N.C. Kakwani, Measurement of tax progresivity: An international comparison, *The Economic Journal*, 1976, 71-80
- [7] OECD. *Taxing Wages 2014*, OECD Publishing.
- [8] Pravilnik o doprinosima, (http://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1101),
- [9] Pravilnik o porezu na dohodak, (http://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro6), Lipanj 2015.
- [10] Čok, M., M.A. Grulja, T. Turk, and M. Verbič, "Taxation of wages in the Alps-Adriatic region," *Financial Theory & Practice*, 37, 259-77, 2013. (<https://home.kpmg.com/xx/en/home/about/overview.html>), Srpanj 2015.
- [11] Urban, I., "The tax burden on labour in Croatia," *Newsletter*. Institute of Public Finance, Zagreb, 2009.
- [12] Zakon o doplatku za djecu, (<http://www.zakon.hr/z/475/zakon-o-doplatku-za-djecu>), Lipanj 2015.

[12] Zakon o doprinosima, (<http://www.zakon.hr/z/365/Zakon-o-doprinosima>), Lipanj 2015.

[13] Zakon o porezu na dohodak, (<http://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>), Lipanj 2015.

[14] Državni zavod za statistiku, (<http://www.dzs.hr/>)

Sažetak

Ovaj rad bavi se pitanjem progresivnosti poreza na dohodak u Hrvatskoj, Mađarskoj, Grčkoj, Poljskoj i Austriji. Kako bi sustavno i transparentno mogli usporediti rezultate najvažnije je bilo primijeniti određenu metodologiju. Metodologija je u bitnom preuzeta iz OECD-ovog godišnjeg izvještaja o porezu na dohodak te primijenjena na hrvatsko zakonodavstvo. Najvažnije pitanje koje je bilo postavljeno u radu je u kakvom je odnosu hrvatski porez na dohodak s promatranim zemljama. U Hrvatskoj vlada mišljenje kako je porez na dohodak veoma visok te je vrlo teško ulagati u razvijene tehnologije koje zahtijevaju visoko obrazovane kadrove. Nakon detaljne analize pokazano je kako Hrvatska zaista ima veliki porezni klin za iznadprosječne plaće što znači da je trošak poslodavca veoma velik za takve plaće. Za prosječnu bruto plaću porezni klin iznosi 40% troškova poslodavca za samca bez djece, odnosno 35% troškova poslodavca za parove sa dvoje djece koji primaju prosječne plaće. Takav porezni klin je veoma blizu prosjeka država članica OECD-a. Drugo važno pitanje bavi se odnosom povećanja poreza s povećanjem bruto plaća. Analiza je pokazala kako se Hrvatska ne izdvaja ni u jednom od pokazatelja progresivnosti. Dakle, u Hrvatskoj je porezni sustav progresivan što znači da se više u relativnom smislu oporezuju osobe s većim bruto plaćama.

Ključne riječi: porez na dohodak, progresivnost, porezni klin, Hrvatska, Austrija, Mađarska, Poljska, Grčka.

Summary

This paper deals with the issue of the income tax progressivity in Croatia, Hungary, Greece, Poland and Austria. To systematically and transparently compare the results the most important thing was to apply a certain methodology. The methodology is essentially taken from the OECD's annual report on income tax and applied to Croatian legislation. The most important issue that was raised in the paper was how it relates Croatian income tax with selected countries. Common opinion in Croatia is that the income tax is very high and that is very difficult to invest in high technologies that require high educated staff. After detailed analysis it is shown that Croatia really has a large tax wedge for high salaries which means that the employer's cost is very high for such salaries. For the average gross wage, tax wedge is 40% of the total labour costs for a single person without children, or 35% of the total cost for couples with two children who receive an average salary. This tax wedge is very close to the average of OECD countries. Another important issue was linked to tax increases with an increase in gross wages. The analysis showed that Croatia does not stand out in any of the indicators of progressivity. Croatian tax system is progressive, that means in relative terms, higher gross wages are taxed with higher taxes.

Key words: Income tax, progressivity, tax wedge, Croatia, Austria, Hungary, Greece, Poland.

Životopis

Marin Onorato rođen je u Puli 14.8.1991. Nakon završetka matematičke gimnazije odlazi na PMF Matematički odsjek gdje 2013. završava preddiplomski studij matematike, a zatim upisuje diplomski studij Financijske i poslovne matematike. Za javne financije i probleme oporezivanja zainteresirao se na predmetu Ekonomika javnog sektora koji su predavali prof. Katarina Ott i dr. Ivica Urban. Trenutno je zaposlen u Ernst&Youngu u odjelu poreznog savjetovanja.

Na preddiplomskom studiju održavao je demonstrature iz predmeta Linearna algebra 1 i 2 te je na diplomskom studiju 2014. i 2015. kao volonter obnašao funkciju predsjednika Kluba studenata Istre u Zagrebu.

i

ⁱ Posebna zahvala dr. Ivici Urbanu i Slavko Bezerediju na velikoj pomoći i strpljenju